

Beleidsnota woonservice Wierden 2015 -2020 Een stevig fundament voor de toekomst

Sector maatschappelijke ontwikkeling

Beleidsplan Woonservice Wierden 2015 - 2020
Een stevig fundament voor de toekomst

Samenvatting

Het sociale domein is volop in ontwikkeling. De verschuiving van taken, de bezuinigingen maar ook de nadruk op de eigen regie en kracht van de burger leiden tot een herbezinning op de zorg en ondersteu-

ning van burgers. Gemeenten krijgen op basis van de Wmo 2015 vanaf 1 januari 2015 meer verantwoordelijkheden voor het organiseren van passende ondersteuning aan huis voor mensen die niet op eigen kracht kunnen deelnemen aan de samenleving. Om het wonen in de eigen leefomgeving langer mogelijk te maken en het aantal mensen dat zich eenzaam voelt te verminderen, zal er door gemeenten een groter beroep worden gedaan op de eigen kracht van burgers, het sociale netwerk van mensen en daar waar mogelijk ook op vrijwilligers.

Het werken op wijk- en buurtniveau is voor gemeente Wierden niet vreemd aangezien we al vanaf 2008 met woonservice werken. De visie die nu via het Rijk wordt verspreid is een visie die nauw aansluit bij woonservice Wierden. Het gaat om de visie dat de samenleving mensen de mogelijkheid moet bieden om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leven, meer gelijke deelname en meer eigen regie. Wie ondersteuning nodig heeft krijgt die zoveel mogelijk dichtbij, in de eigen leefomgeving. Dit betekent dat mensen eerst zelf of met hun sociale omgeving een oplossing moeten vinden voor hun behoefte aan ondersteuning. En dit is de kracht van woonservice.

Woonservice is er ter ondersteuning (niet het overnemen) van het normale dagelijkse leven in de wijk. Binnen de woonservicegebieden proberen we wijkbewoners te stimuleren tot een actieve bijdrage aan de eigen omgeving en zelf tot oplossingen te komen voor een probleem. Het idee is dat meer sociale samenhang in buurten leidt tot meer onderlinge hulp. Dit doen we door de krachten in de wijk op te zoeken en in te zetten: talentontwikkeling van bewoners en opzetten van netwerken waarin bewoners elkaar ontmoeten en willen ondersteunen. Dit is in principe de kernwaarde van woonservice.

De basis voor ontmoeting zijn de welzijnsactiviteiten die plaatsvinden in alle wijkontmoetingscentra. Bijna alle activiteiten worden door burgers zelf uitgevoerd. Burgers/vrijwilligers worden door professionals ondersteund bij het zelf opzetten van nieuwe activiteiten, coördinatie en afstemming van activiteiten.

Speerpunten voor de doorontwikkeling van woonservice zijn:

- a. Van project naar inbedding in de gemeentelijke organisatie.
- b. Woonservice adviseur op gemeente niveau voor kwaliteitsverbetering, innovatie en monitoring van de effecten. De focus ligt op betrokkenheid van burgers en professionals samen.
- c. Woonserviceteams op wijkniveau bestaande uit enthousiaste burgers en professionals
- d. Een deel van het woonservicebudget reserveren voor burgerinitiatieven uit de wijk
- e. Bestaande welzijnssubsidies woonservice proof maken.

Inhoudsopgave

Samenvatting 1

1. Inleiding en achtergrond 4
 - 1.1 Hoe is deze beleidsnota opgebouwd? 5
2. Waar staan we anno 2014 met Woonservice 6
 - 2.1 Definitie woonservice en doelgroep 6
 - 2.2 Voorgeschiedenis 6
 - 2.2.1 Projectstructuur 6
 - 2.2.2 Ontwikkel en planfase 2006 – 2009 6
 - 2.2.3 Projectfase: 2009 - 2014 7
 - 2.3 Waar staan we met woonservice begin 2014 7
 - 2.4 Aanbevelingen ingezette koers woonservice Wierden 8
3. Woonservice, een stevig fundament voor de toekomst 10
 - 3.1 Verbreding van de doelgroep 10
 - 3.2 Visie op de rol van woonservice binnen het sociale domein 11
 - 3.3 Actieve burgers als uitgangspunt 11
 - 3.4 Algemene voorzieningen zijn onderdeel van woonservice 13
 - 3.5 Centrale rol voor het wijkontmoetingscentrum 14
 - 3.6 Stimuleren van burgerinitiatieven op wijkniveau 15
 - 3.7 Innovatie 16
 - 3.8 Structurele inbedding van woonservice is noodzakelijk 16
4. Taken en rollen 18
 - 4.1 Speelveld woonservice 18
 - 4.2 Woonserviceteams 18
 - 4.3 Woonservicecoördinator 19
 - 4.4 Partners woonservice 20

4.5 Nieuwe rollen vanuit de gemeentelijk organisatie	21
5. Financiële vertaling	23
5.1 Begroting 2015 – 2020	23
5.2 Burgerparticipatie en –initiatieven	23
5.3 Woonservicecoördinator en woonserviceteams	24
5.4 Communicatie	25
5.5 Kwaliteit, innovatie, monitoring van effecten, stimuleren en ondersteuning van burgerparticipatie	25
BIJLAGE 1: Acties en resultaten op hoofdlijnen 2006 – 2014	27
BIJLAGE 2: Trends en (demografische) ontwikkelingen sociale domein	38
BIJLAGE 3: Criteria Woonservice gemeente Wierden	46
BIJLAGE 4: Financiën 2008 – 2014	49

1. Inleiding en achtergrond

De buurt en de wijk zijn hot! Je struikelt in de media over allerhande termen die de nadruk leggen op de geografische clustering die we een buurt of wijk noemen.

Het gaat om buurtbinding, sociale cohesie in de buurt, buurtparticipatie en burenhulp, buurt- of wijkgericht werken, het opzetten van een wijkinloop, wijk- of buurtcafé en de laatste in deze rij is de opkomst van de sociale wijkteams. Ook buurtzorg is een begrip aan het worden. Vanwaar die interesse in het niveau van de wijk of de buurt?

In Wierden hebben we buurten en wijken ingedeeld in woonservicegebieden. Binnen de woonservicegebieden proberen we wijkbewoners te stimuleren tot een actieve bijdrage aan de eigen omgeving. Het idee is dat meer sociale samenhang in buurten leidt tot meer onderlinge hulp.

Het bevorderen van sociale samenhang in het kader van de Wmo moet zich richten op het meedoen van mensen in hun eigen directe leefomgeving en bereiken dat mensen met een beperking vaker een beroep kunnen doen op buurtgenoten voor vormen van informele hulp en zorg. Door het creëren van meer ontmoetingsplaatsen voor zorg en welzijn kunnen burgers elkaar vaker ontmoeten en deelnemen aan sociale verbanden, waardoor burenhulp gewoon wordt. Het idee is dat de buurt samenvalt met een sociale structuur, de gemeenschap, waar burgers gewoonten en ook normen delen over onderlinge hulp en zorg.

Er zijn een vijftal redenen voor het schrijven van de beleidsnota Woonservice 2015 - 2020:

1. Het uitvoeringsprogramma “Woonservice Wierden 2011 – 2014” loopt eind 2014 af. Een nieuw programma 2015-2020 is nodig om:
 - a. een vervolg te geven aan de ingezette koers in de bestaande woonservicegebieden en,
 - b. om Wierden Noord, buitengebied Wierden en Enter en Enterbroek toe te voegen als woonservicegebied.
2. In deze tijd van transitie en de hiermee gepaarde bezuinigingen is een integrale aanpak niet alleen wenselijk, maar strikt noodzakelijk. Gemeenten krijgen meer taken en verantwoordelijkheden, die we met minder geld dan voorheen moeten uitvoeren. Met de nieuwe maatregelen worden de aanspraken beperkt, dienstverlening wordt versoberd en meer gericht op waar ze het hardste nodig is. Mensen moeten het straks zelf (en/of) met hun omgeving gaan regelen. En dit laatste is nu juist de kracht van woonservice.
3. Door de ondersteuning aan te laten sluiten bij de voorzieningen in de wijk worden de zichtbaarheid van de professionals, de sociale cohesie en de participatie van de buurtbewoners versterkt. Burgers waarderen de geïntegreerde, meer herkenbare en meer op maat gesneden ondersteuning. Dit vraagt tevens om gemeentelijke regie voor afstemming tussen hetgeen in de woonservicewijken gebeurt op het vlak van zelfzorg en welzijn en de inzet van professionele zorg in de wijk die gefinancierd wordt door het gemeentelijke zorgloket.
4. De eerste aanzetten voor de doorontwikkeling van woonservicegebieden zijn gegeven in de beleidsnota Zorg voor ouderen 2014-2020 (juni 2013 vastgesteld door de raad. In de visie nota voor het sociale domein “Van DENKEN naar DOEN” wordt hier het kader voor gegeven. In de beleidsnota zorg voor ouderen zijn aanbevelingen gedaan om ervoor te zorgen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam blijven. Van belang is om meer te kijken naar wat ouderen wel kunnen naast wat ze niet meer kunnen. Ook willen we preventieve maatregelen die het beroep op ondersteuning verminderen versterken.
5. De provinciale bijdrage prestatieafspraken wonen loopt tot 1 januari 2015. Voor dit budget voeren wij het uitvoeringsprogramma “Woonservice Wierden 2011 – 2014” uit. De provincie stelt aan deze

subsidie strikte eisen waaraan het besteed moet worden. De provincie heeft voor de prestatieafspraken als eis dat dit bedrag gebruikt wordt voor:

- a. maximaal 10 % proces
- b. maximaal 25 % welzijnsactiviteiten
- c. 65 % fysiek.

Deze strikte eis maakt dat we de afgelopen jaren minder hebben kunnen investeren in zorg en welzijn dan gewenst.

1.1 Hoe is deze beleidsnota opgebouwd?

Hoofdstuk 2 beschrijft wat woonservice is, hoe het project woonservice zich vanaf de beginfase in 2006 heeft ontwikkeld en waar we nu staan met woonservice anno 2014.

In hoofdstuk 3 wordt de doorontwikkeling van woonservice beschreven en in hoofdstuk 4 wordt dit vertaald naar veranderende en nieuwe taken en rollen die hiervoor nodig zijn. Tot slot is in hoofdstuk 5 een financiële vertaling gemaakt van de aanbevelingen die zijn gedaan in voorgaande hoofdstukken en in de nota Meerjarenbeleid zijn opgenomen.

2. Waar staan we anno 2014 met Woonservice

2.1 Definitie woonservice en doelgroep

Wij hanteren de volgende definitie voor woonservicegebieden:

“Een woonservicegebied is een gebied waar een samenhangend aanbod van wonen, welzijn en zorg is gerealiseerd waardoor het hier goed wonen is voor ouderen en mensen met beperkingen. Bewoners van een woonservicegebied hebben onderling sociale contacten. Er wordt op elkaar gelet en men signaleert problemen. Er is bereidheid tot onderlinge zorgzaamheid.”

Doelgroep

Ouderen en mensen met beperkingen.

2.2 Voorgeschiedenis

2.2.1 Projectstructuur

De deelnemende partijen aan woonservice zijn de gemeente, Stichting De Welle, SWWE, ZorgAccent en Carintreggeland. Er wordt gewerkt met een stuurgroep en een projectgroep.

In 2010 is naast de deelnemende partijen, aan de projectgroep toegevoegd de Stichting Vrijwillige Thuiszorg Overijssel, die alle informele zorgorganisaties vertegenwoordigt.

Vanaf de start tot nu in 2014 kan woonservice ingedeeld worden in twee onderscheidende fases:

1. Ontwikkel- en planfase 2006 – 2009; gezamenlijk ontwikkelen van de visie.
2. Projectfase 2009 - 2014; concretiseren visie middels uitvoeringsprogramma.

2.2.2 Ontwikkel en planfase 2006 – 2009

Deze periode loopt van 2006 tot medio 2009. In het licht van de verwachte vergrijzing in Wierden heeft een aantal partijen in 2006 het initiatief genomen om samen te werken aan de ontwikkeling van woonservicegebieden.

Beoogd werd om een gezamenlijke visie te ontwikkelen en deze te vertalen naar een concreet concept om een passend aanbod van wonen, welzijn en zorg te realiseren. Hoog in het vaandel staat participatie van iedereen; zowel gemeente, instellingen als burgers dragen hun steentje bij. Het idee is dat leefbaarheid en sociale samenhang een preventieve werking hebben en onnodig gebruik maken van voorzieningen kan voorkomen.

Er is gewerkt met een Initiatiefgroep waarin de bestuurders / directeurs van de betrokken maatschappelijke organisaties participeren. De initiatiefgroep bestaat uit de gemeente, Stichting De Welle, SWWE, ZorgAccent en Carintreggeland. Zij hebben de visie ontwikkeld, de strategie en het actieprogramma bepaald en op de rails gezet. Nadat dit gereed was heeft de Initiatiefgroep zich in 2008 omgevormd tot een stuurgroep. Voor de uitvoering en verdere uitwerking van plannen zijn werkgroepen in het leven geroepen, met veelal een ‘trekker’ vanuit één van de deelnemende organisaties.

De gemeente had in dit proces de regierol en droeg zorg voor een externe projectleider.

In de eerste fase ligt de nadruk op visieontwikkeling en planvorming en wordt gestart met het opstellen en uitvoeren van het actieprogramma in het woonservicegebied Wierden Oost, Enter en Hoge Hexel. In bijlage 1 is nader uitgewerkt welke acties en resultaten zijn behaald.

2.2.3 Projectfase: 2009 - 2014

In deze periode heeft woonservice handen en voeten gekregen en is een aanpak ontwikkeld voor de uitrol van woonservice naar nieuwe gebieden. Actieprogramma's van bestaande woonservicegebieden werden uitgevoerd en afhankelijk van capaciteit en financiën zijn nieuwe woonservicegebieden opgezet. Voor de uitrol van woonservice hebben we een vervolguitoeringsplan opgesteld voor de periode 2011-2015. In het kader van Prestatieafspraken Wonen 2010-2015 hebben wij hierover met de provincie afspraken gemaakt over het beleidsthema " Wonen, zorg en welzijn"

Het ambitieniveau mag per woonservicegebied verschillen. Woonservice krijgt binnen de gemeente Wierden al werkende vorm. De uitrol van woonservice over diverse gebieden is een organisch proces: samen met burgers, inhakend op initiatieven en ideeën in buurten woonservice verder ontwikkelen. Voor de periode 2011-2015 krijgen we van de provincie een subsidie van €310.000 om het plan uit te voeren. De gemeente had in dit proces wederom de regierol en de projectleiding is van externe inhuur overgedragen naar een interne projectleider van de gemeente.

In bijlage 1 is nader uitgewerkt welke acties en resultaten zijn behaald in deze fase.

2.3 Waar staan we met woonservice begin 2014 In de gemeente Wierden kennen we de volgende woonservicegebieden: Wierden Oost, Enter, Hoge Hexel, Notter Zuna en Rectum Ypelo. In juni 2013 is Wierden West/Centrum toegevoegd als woonservicegebied en in januari 2014 zijn de Grote Maat en Zuidbroek toegevoegd aan Wierden Oost.

Wierden Noord, buitengebied van Wierden en Enter en Enterbroek maken nog geen onderdeel uit van een woonservicegebied. De tekening laat de indeling zien in 7 woonservicegebieden zoals we vanaf 2015 willen gaan werken.

2.4 Aanbevelingen ingezette koers woonservice Wierden

Aan de hand van de evaluatie (bijlage 1) kunnen we constateren dat de Woonservice Visie Wierden een stevige basis heeft. Er is veel gebeurd en op de rails gezet. Er staan inmiddels zes woonservicegebieden die in verschillende stadia van ontwikkeling zijn.

Binnen woonservice is de nadruk op de buurt driedelig. In de eerste plaats gaat het om het organiseren van ondersteuning dichtbij (het woonserviceteam en de ontmoetingsruimten in de wijk). In de tweede plaats gaat het om mensen in die buurt (zoals buurtbinding, sociale cohesie en burenhulp). Zorg dichtbij is het devies bij ondersteuningsvragen van burgers. Pas als het daar niet meer lukt, wordt gespecialiseerde en/of intramurale zorg ingezet. In de derde plaats gaat het om het fysieke beheer van wijken en buurten: zijn ze schoon, heel en veilig, en voorzieningen zijn bereikbaar (wijkbeheer).

Woonservice is een manier van werken waarmee we door willen gaan. De nadruk op het wijk- of buurtniveau is eigenlijk vanzelfsprekend in deze tijd van dat we steeds meer een beroep doen op de eigen kracht van burgers, het sociale netwerk van mensen en daar waar mogelijk op vrijwilligers. In het volgende hoofdstuk laten we de vernieuwing zien die we willen aanbrengen binnen woonservice. Maar eerst de aanbevelingen die we doen om het goede te behouden en door te gaan op de ingezette koers.

Aanbevelingen voor 2015-2020

- Uitrol woonservice over heel gemeente Wierden. Wierden Noord, buitengebied van Wierden en Enter en Enterbroek maken nog geen onderdeel uit van een woonservicegebied.
- Woonserviceteams formeren voor alle woonservicegebieden. Voor Wierden Noord, het buitengebied van Wierden en Enter en Enterbroek zijn nog geen woonserviceteams actief.
- Werving, ondersteuning en aansturing van vrijwilligers. Het loopt niet vanzelf in een woonservicegebied zonder goede coördinatie en ondersteuning van de vrijwilligers. Dit is één van de taken van de woonservicecoördinator.
- Investeren in buurtschouwen in alle woonservicegebieden. Periodiek een buurtschouw houden in de woonservicegebieden maakt dat de woonomgeving geschikt blijft voor ouderen en mensen met beperkingen zodat zij zoveel als mogelijk ook buiten zelfstandig kunnen functioneren.
- Uitbreiding uren woonservicecoördinator. Uitrol van woonservice over heel gemeente Wierden betekent een uitbreiding van de taken van de woonservicecoördinator.
- Doorontwikkeling bestaande en nieuwe gebieden. Na het kwartiermaken en het leggen van een basis in de verschillende woonservicegebieden is het wenselijk om de verbindingen en contacten te blijven onderhouden.
- Uitvoeren aanbevelingen communicatieonderzoek. Uit het communicatieonderzoek (eind 2013) blijkt dat er nog diverse verbeteringen aangebracht kunnen worden in de communicatie. De aanbevelingen gaan grotendeels over de website en daarnaast over het geven van computercursussen en het hebben van voldoende computers in de wijkontmoetingsruimtes.
- Startbijeenkomsten organiseren in de nieuwe woonservicegebieden. Deze bijeenkomsten elke 5 jaar herhalen. Bij de start van een nieuw woonservicegebied worden bewonersbijeenkomsten georganiseerd. De hoofdvraag is: 'Wat moet er gebeuren om er voor te zorgen dat u langer in uw eigen woning kunt blijven wonen?' De uitkomsten van deze bijeenkomsten worden als

uitgangspunt gebruikt voor het opstellen van een actieprogramma voor het desbetreffende woonservicegebied.

- Lang zult u wonen. We hebben een groep vrijwilligers 'lang zult u wonen' getraind. Inwoners kunnen zich aanmelden voor een gratis huisbezoek van een vrijwilliger. Vooral nog vinden de huisbezoeken plaats bij bewoners in Notter Zuna (pilot in 2013) en Wierden West/Centrum (pilot vanaf 2014). We willen Lang zult u wonen uitbreiden over alle woonservicegebieden. Hiervoor moet de vrijwilligersgroep uitgebreid worden en getraind.
- Welzijnsactiviteiten. De basis voor ontmoeting zijn de welzijnsactiviteiten die plaatsvinden in alle wijkontmoetingsruimtes. Het budget van woonservice wordt aangewend om nieuwe welzijnsactiviteiten op te zetten; denk hierbij aan een startbudget voor bijvoorbeeld aanschaf van een koersbalmat of spelletjes. Voor de deelname aan activiteiten wordt een eigen bijdrage gevraagd. Indien dit niet voldoende is draagt woonservice bij. Daarnaast draagt woonservice financieel bij aan speciale activiteiten zoals bijvoorbeeld de in 2013 gehouden voorleeslunch voor inwoners ouder dan 75 jaar. Vanwege het Jaar van het Voorlezen en de Internationale Dag van de Ouderen was een voorleeslunch georganiseerd.
- Investeren in de bestaande ontmoetingsruimtes en uitbreiding. De laatste jaren is flink geïnvesteerd in het verbeteren en het toegankelijk maken van de ontmoetingsruimtes. Indien nieuwe ontmoetingsruimtes (bestaande gebouwen) nodig zijn, zijn financiële middelen nodig voor het toegankelijk maken van het gebouw. We verwachten dat dit het geval zal zijn in Wierden Noord waar we nu geen ontmoetingsruimte hebben.

3. Woonservice, een stevig fundament voor de toekomst

Het werken op wijk- en buurtniveau is voor gemeente Wierden niet vreemd aangezien we al vanaf 2008 met woonservice werken. De visie die nu via het Rijk breed wordt verspreid is een visie die nauw aansluit bij woonservice Wierden. Het gaat om de visie dat de samenleving mensen de mogelijkheid moet bieden om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leven, meer gelijke deelname en meer eigen regie. Wie ondersteuning nodig heeft krijgt die zoveel mogelijk dichtbij, in de eigen leefomgeving. Dit betekent dat mensen eerst zelf of met hun sociale omgeving een oplossing moeten vinden voor hun behoefte aan ondersteuning. En dit is de kracht van woonservice.

In dit hoofdstuk laten we zien waarom we het project woonservice opheffen en gaan integreren in de bestaande organisatie. We leggen de nadruk op het stimuleren van burgerinitiatieven en wat nodig is om deze vanuit woonservice te faciliteren. Innovatie, kwaliteit en monitoring gaan een nadrukkelijke rol krijgen binnen woonservice.

In bijlage 2 staan de trends en (demografische) ontwikkelingen binnen het sociale domein die mede van invloed zijn geweest op keuzes die we maken voor de doorontwikkeling van woonservice.

3.1 Verbreding van de doelgroep

De doelgroep van woonservice in Wierden hebben we omschreven als ouderen en mensen met een beperking. Tijdens de werkconferentie 1 woonservice op 5 november 2013 kwamen de participerende partijen van woonservice tot de conclusie dat dit ook grotendeels de primaire doelgroep blijft voor de toekomst: ouderen en mensen met een beperking die (tijdelijk) ondersteuning nodig hebben. Deze groep noemen we de 'ontvangers' van woonservice.

Bij ouderen gaat het om inwoners van 65 jaar en ouder. Mensen met een beperking gaat om gehandicapten en mensen met psychische problemen.

Een andere belangrijke doelgroep binnen woonservice noemen we de 'gevers': alle mensen die een bijdrage kunnen en willen leveren aan een zorgzame samenleving in de directe omgeving. Een 'ontvanger' van woonservice kan tegelijkertijd 'gever' zijn.

Woonservice richt zich dus niet op jeugd maar op volwassenen. Natuurlijk speelt jeugd een belangrijke rol in het dagelijkse leven van een wijk. Jong en oud ontmoeten elkaar bijvoorbeeld in de wijkontmoetingscentra en daar waar mogelijk wordt deze ontmoeting gestimuleerd bij de uitvoer van welzijnsactiviteiten.

1 Werkconferentie woonservice op 5 november 2013 met de leden van de stuurgroep woonservice, projectgroep woonservice en sectorhoofd MO.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

In de praktijk hebben we ons vooral gericht op de ouderen. Gesterkt door de ontwikkelingen binnen het sociale domein (zie bijlage 2), is het noodzakelijk dat we de focus op de doelgroep ouderen gaan verbreden naar mensen met een beperking/hulpvraag.

Aanbevelingen voor 2015-2020

3.2 Visie op de rol van woonservice binnen het sociale domein

De visie op de rol van woonservice staat omschreven in "Van DENKEN naar DOEN; Uitwerking van de sociale visie in de gemeente Wierden (februari 2014)".

"Door de decentralisaties krijgt de wijkgerichte aanpak een grote impuls. In de gemeente Wierden vormt woonservice op wijkniveau de basale aanpak, ze vormt de kern van de inzet in de directe woon- en leefomgeving van onze burgers. Deze aanpak wordt gecoördineerd vanuit woonserviceteams; dat zijn samenwerkingsverbanden van burgers, instellingen en professionals in een gebied. Vanuit deze teams wordt ingezet op maatregelen, activiteiten en algemene voorzieningen die de eigen kracht van mensen en de netwerken in de wijk die daaraan bijdragen, versterken. Woonservice initieert en ondersteunt tevens projecten en initiatieven van burgers onderling. Dat kan ook wijk overstijgende initiatieven betreffen. Daarbij wordt makkelijk contact gelegd met scholen in de buurt, wijk of dorps gebonden voorzieningen die op participatie en verbinding zijn gericht.

Het woonserviceteam heeft in de wijk tevens scherpe antennes die vroegtijdig signalen oppakken over mogelijke probleemsituaties. Door aandacht te hebben voor de 'vindplaatsen' van problematiek, wordt tijdig en outreachend ingrijpen mogelijk en kan zo nodig opschaling naar het gemeentelijk loket plaatsvinden. Dit doet het woonserviceteam voor alle doelgroepen, met een focus op ouderen en mensen met een beperking. Per wijk wordt een woonservicecoördinator aangewezen die het team coördineert en die zorgt voor de verbinding van de aanpak en de resultaten in de wijk.

Op gemeentelijk niveau wordt deze vernieuwde aanpak geregistreerd en gemonitord. Er blijft naast deze doorontwikkeling aandacht voor het behoud van het goede dat tijdens de afgelopen jaren in de projectfase opgedaan is. Met deze woonservicebenadering zijn preventie en vroegsignalering gewaarborgd. Hiermee is een aanpak georganiseerd die werkt aan de leefbaarheid en die initiatieven van onderop faciliteert. We streven er ook naar om met de woonservice benadering het elkaar helpen te stimuleren en zoveel als mogelijk het beroep op de inzet van gespecialiseerde ondersteuning te beperken."

3.3 Actieve burgers als uitgangspunt

Het is voor de gemeente essentieel dat we in het kader van de decentralisaties inzetten op de betrokkenheid van de burger. Van het huidige systeem waarin de nadruk ligt op verzekeren en verzorgen moeten we naar een systeem waarin de eigen kracht van burgers en hun omgeving optimaal benut worden. Want een krachtiger Wierden is niet mogelijk zonder een vitale samenleving! De centrale vraag voor de gemeente is welke rol wij kunnen vervullen om de eigen

kracht van burgers te versterken. Daarnaast dienen wij scherp te hebben wat de gemeente voor burgers die een steuntje in de rug nodig hebben kunnen betekenen. Wat hebben ze bijvoorbeeld nodig om werk te vinden, om zelfstandig te blijven wonen als ze ziek, gehandicapt of ouder zijn, om kinderen groot te brengen. Welke ondersteuning kunnen inwoners daartoe in hun eigen omgeving mobiliseren, en waar kan of moet de overheid stimulerend of ondersteunend optreden?

Piramide inzet voorzieningen

De piramide geeft visueel het denk- en werkkader van de ondersteuning die de gemeente kan bieden weer.

Multi-probleem 3%

Piramide: Inzet voorzieningen

Inzet ondersteuning via zorgloket en regisseur

Inzet ondersteuning middels woonservice, lokaal jeugdbeleid en subsidies

Ondersteuning: 12%

Reguliere leven: 85%

■ **Blauw.** De basis van de piramide wordt gevormd door burgerkracht en algemene voorzieningen. Voor meer dan 80% van de inwoners van onze gemeente is deze basis voldoende om goed te functioneren in de samenleving. Deze groep is in principe in staat voor zichzelf en mensen in hun directe omgeving, zoals familie, burens en vrienden, te zorgen. Dit deel van de piramide is de basis van de vernieuwing van sociale domein: de eigen kracht van de burger en de kracht van diens sociale netwerken. Daarnaast maken deze burgers gebruik van algemene voorzieningen dichtbij huis, zoals onderwijs, de huisarts, de sportvereniging en de woningcorporatie. Als gemeente moeten wij kijken hoe wij deze basis kunnen versterken en optimaal kunt benutten. Woonservice begeeft zich voornamelijk in dit deel van de piramide.

■ **Groen.** De laag daarboven is voor burgers met een tijdelijke hulpvraag. Om goed om te gaan met deze hulpvragen, is expertise nodig om te bepalen of mensen hun probleem zelf, in samenwerking met hun omgeving en algemene voorzieningen, kunnen oplossen of dat ze daarbij professionele ondersteuning nodig hebben. Als dat nodig is kan een breed scala aan eerstelijnszorg aangeboden worden; lichte hulp waar mogelijk, zwaardere hulp waar nodig. Belangrijk is om op tijd te signaleren wanneer bepaalde hulp niet meer nodig is en iemand voldoende heeft aan de basis. In sommige gevallen zal zelfs de zwaarste eerstelijnszorg niet voldoende zijn en kan doorverwezen worden naar meer specialistische hulp.

■ **Oranje.** Deze specialistische hulp bevindt zich in de top van de piramide. Dit is langdurige en intensive hulp voor kwetsbare burgers die geen regie over hun eigen leven (kunnen) voeren, ook niet

met hulp van de omgeving of door kortdurende hulp. Het gaat hierbij om gemiddeld 3% van de inwoners van een gemeente. Denk bij de hulp die deze groep nodig heeft bijvoorbeeld aan intensieve jeugd- en thuiszorg, beschut werken, hulp bij verslaving of een combinatie hiervan. Deze specialistische zorg wordt door de meeste gemeenten niet zelf uitgevoerd, maar door zorginstellingen die gefinancierd worden door de gemeente. Een deel van deze hulp zal in Twents verband in samenwerking met andere gemeenten bovenlokaal georganiseerd worden.

3.4 Algemene voorzieningen zijn onderdeel van woonservice

De gemeente Wierden heeft een scala aan algemene voorzieningen. Met algemene voorzieningen bedoelen we het voorzieningenpakket waarvan alle burgers of een bepaalde doelgroep gebruik kunnen maken zonder indicatie. Denk bijvoorbeeld aan sociaal-culturele activiteiten, maaltijdvoorziening, sociale alarmering, etc. Het gaat hierbij vaak om diensten en voorzieningen waar de gemeente direct of via subsidies bij betrokken is. De uitvoering van algemene voorzieningen ligt o.a. bij vrijwilligersorganisaties, welzijnswerk, gezondheidsdienst en de geestelijke gezondheidszorg.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

Een belangrijk uitgangspunt is dienstverlening zo dicht mogelijk bij huis. De gemeente wil de aanpak van de woonservice op wijkniveau versterken. Deze levert een bijdrage aan het versterken van de kracht

van mensen en netwerken en behoudt wat in Wierden als kwaliteit wordt ervaren: het lokale karakter van de samenleving. Vanuit woonservice wordt sterk vanuit dit uitgangspunt gewerkt, maar dit geldt nog niet voor alle algemene voorzieningen. We willen alle algemene voorzieningen "woonservice proof" maken en gaan hier sterker op sturen met behulp van het subsidiebeleid.

Aanbevelingen voor 2015-2020

3.5 Centrale rol voor het wijkontmoetingscentrum

De afgelopen jaren zijn er verschillende wijkontmoetingscentra opgezet. Bestaande gebouwen zijn heringericht tot een wijkontmoetingscentrum en er zijn Kulturhusen gebouwd. De wijkontmoetingscentra hebben een centrale rol in de buurt waar het bruist van energie en activiteiten. Een plek waar het goed is om even te zijn, waar je elkaar op een prettige manier kunt tegenkomen en die uitnodigt om met elkaar te communiceren. En waar je ook weer makkelijk weg kunt lopen, als je dat wilt.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

De activiteiten die worden georganiseerd in de wijkontmoetingscentra worden nu nog teveel vanuit één instelling of vereniging voor zijn doelgroep georganiseerd met zijn eigen professionals en vrijwilligers. We willen dit principe loslaten en stimuleren dat de schotten tussen de instellingen en verenigingen verdwijnen.

Daarnaast gaan we ook de mensen in een uitkeringssituatie vragen in het kader van 'wederkerigheid' een bijdrage te leveren aan het maatschappelijk gebeuren. Belangrijk is dat bij inzet zo veel mogelijk wordt uitgegaan van de competenties; door vroegtijdig een passende werkplek te bieden, behouden zij hun eigenwaarde en zelfstandigheid en leveren daarmee een bijdrage aan de gemeenschap.

Samengevat wordt de functie van een wijkontmoetingscentrum: ontmoeten, laagdrempelige ondersteuning, verbinding in de wijk, verbinding tussen de inwoners, vrijwilligers en de professionele organisaties en het inzetten van de krachten van de wijk (talentontwikkeling, netwerken). Preventie en vroegsignalering zijn van grote waarde hierbij.

In de volgende tekening is dit geschetst:

Aanbevelingen voor 2015-2020

3.6 Stimuleren van burgerinitiatieven op wijkniveau

We willen inwoners inspireren, om op eigen kracht en door elkaar te ondersteunen, zelf tot oplossingen te komen voor een probleem. Dit is in principe de kernwaarde van woonservice. Woonservice is er ter ondersteuning (niet het overnemen) van het normale dagelijkse leven in de wijk. Dit doen we door de krachten in de wijk op te zoeken en in te zetten: talentontwikkeling van bewoners en opzetten van netwerken waarin bewoners elkaar ontmoeten en willen ondersteunen.

De basis voor ontmoeting zijn de welzijnsactiviteiten die plaatsvinden in alle wijkontmoetingscentra. Bijna alle activiteiten worden door vrijwilligers uitgevoerd. Vanuit woonservice worden vrijwilligers ondersteund bij het zelf opzetten van nieuwe activiteiten, coördinatie en afstemming van activiteiten.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

In het coalitieakkoord 2014-2018 van het college van Wierden staan twee actiepunten bij leefomgeving genoemd die we gaan uitvoeren onder woonservice:

- Er moet in de organisatie een 'paraplu' komen waaronder activiteiten kunnen bloeien en groeien die te maken hebben met het nemen van initiatief voor de eigen woonomgeving.
- Er komt een pilot in een buurt waarin nieuwe ideeën en nieuwe gedachten kunnen worden ontwikkeld. In dit kader ontwikkelen inwoners uit die buurt eerst een visie hoe men de eigen buurt ziet en wil veranderen.

Het instrument dat we tot nu toe veel te weinig hebben ingezet is het belonen van goede burgerinitiatieven. Een voorbeeld om wijkbewoners te inspireren is de prijsvraag die begin 2014 is gelanceerd. De gemeente Wierden, stichting De Welle en een aantal maatschappelijke partners hebben de handen ineen geslagen door de prijsvraag 'Samen in de wijk is zoveel mooier' uit te schrijven. De prijsvraag is bedoeld om ideeën boven water te krijgen die er voor zorgen dat mensen die dicht bij elkaar wonen er nog meer voor elkaar zijn. Het gaat om de beste, mooiste en meest originele initiatieven die de leefbaarheid in

de buurt, straat of wijk bevorderen en die (groepen) mensen samenbrengen. We hebben 18 ideeën van bewoners mogen ontvangen. In het 2e kwartaal 2014 is de winnaar bekend gemaakt.

Aanbevelingen voor 2015-2020

3.7 Innovatie

Het opzetten van woonservice was ruim 8 jaar geleden een innovatief project. De afgelopen jaren zijn we bezig geweest om dit project uit te bouwen tot een werkwijze die niet meer weg te denken is uit onze gemeente. We moeten niet stilstaan maar doorgaan met innoveren. We willen verder met de innovatie van wijkgerichte dienstverlening en burgerparticipatie. Onder aansturing van woonservice worden nieuwe ideeën ontwikkeld, gemonitord en vervolgens geïmplementeerd.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

Welzijn op recept is één van de innovatie projecten waarmee we vanaf 2015 binnen de woonservicewijken aan de slag gaan.

Op recept van de dokter vrijwilligerswerk gaan doen of samen met anderen leuke dingen ondernemen. In Nieuwegein gebeurt het, en met succes. Lichamelijke klachten verdwijnen. In Nieuwegein werken huisartsen en het welzijnswerk nauw samen: Welzijn op Recept heet dit nieuwe principe. De dokter schrijft patiënten met klachten als hoofdpijn, somberheid of slecht slapen in plaats van een medicijn voor om bijvoorbeeld vrijwilliger te worden, te gaan bewegen of met een groepje te gaan wandelen in de natuur. De werkwijze blijkt ook in andere delen van het land aan te slaan. Gouda, Zwolle en veel andere gemeenten zijn bezig Welzijn op Recept in te voeren.

Aanbevelingen

3.8 Structurele inbedding van woonservice is noodzakelijk

Wat gebeurt er na de projectfase (eind 2014) als we in onze gemeente zouden gaan stoppen met woonservice? Als we geen financiële middelen meer hebben om uitvoering te geven aan woonservice, dan kan heel veel niet meer worden uitgevoerd en vervaagt het zorgvuldig opgebouwde netwerk van wonen, welzijn en zorg. Daarnaast stort het fundament in dat we zo hard nodig hebben om te anticiperen op de veranderingen binnen het sociale domein. Niet alleen komen er nieuwe taken op ons af, de bezuinigingen zijn fors. Wij moeten dus meer gaan doen met minder geld. En dat betekent keuzes maken: wat doen we wel en wat doen we niet (meer) of anders. Dat

wat het Rijk beoogt met de veranderingen om de hulpverlening dichterbij de burger te brengen, dat hebben wij in onze gemeente al grotendeels middels woonservice en de algemene voorzieningen neergezet.

Een aantal concrete voorbeelden wat er gaat gebeuren als we in onze gemeente gaan stoppen met woonservice:

- Vermindering capaciteit voor werving, ondersteuning en aansturing van vrijwilligers.
- Vermindering van welzijnsactiviteiten en de afstemming hiervan.
- Website woonservice houdt op te bestaan.
- Bewoners worden niet meer geattendeerd op welzijnsactiviteiten.
- Lang zult u wonen kan niet meer uitgevoerd worden. Dit betekent stoppen met de bewustwordingscampagne om eigen woning zelf levensloopbestendig te maken.
- Geen middelen om wijkontmoetingscentra geschikt te maken en houden voor ontmoeting van ouderen en mensen met een beperking.
- Ontbreken van een netwerk van zorg, welzijn en vrijwilligers voor het oppakken van signalen wanneer het met mensen niet goed gaat.
- Ontbreken van een belangrijk instrument om bewoners te ondersteunen bij de opgave dat mensen eerst zelf of met hun sociale omgeving een oplossing moeten vinden voor hun behoefte aan ondersteuning.
- Geen middelen om woonomgeving geschikt te maken/houden voor ouderen en mensen met beperkingen zodat zij zoveel als mogelijk ook buiten zelfstandig kunnen functioneren.
- Meer aanvragen voor individuele voorzieningen waardoor het financieel risico van de gemeente groter gaat worden.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

Woonservice is voorbij de ontwikkel-, plan- en projectfase en is een belangrijke schakel geworden van het ketennetwerk binnen het sociale domein. In de visie "Van DENKEN naar DOEN" (vastgesteld in B&W maart 2014) zijn de uitgangspunten beschreven. De kern van de aanpak is een combinatie van

het zorgloket nieuwe stijl (geïntegreerd en bemand door regisseurs), de aanpassing van de reguliere subsidies en contracten en het inbedden van Woonservice in de gemeentelijke organisatie.

Aanbevelingen voor 2015-2020

4. Taken en rollen

4.1 Speelveld woonservice

Elk woonservicegebied heeft een woonserviceteam, er zijn algemene voorzieningen zoals een wijkontmoetingscentrum voor activiteiten, en elk woonservicegebied heeft zijn 'eigen' vrijwilligers. Per woonservicegebied wordt een woonservicecoördinator aangewezen die het team coördineert en die zorgt voor de verbinding van de aanpak en de resultaten in de wijk. (Nu hebben we voor deze functie nog een beperkt aantal uren beschikbaar en is de coördinator nog niet voor alle wijken werkzaam.)

Eventueel bevindt zich een maatwerkvoorziening in een gebied (bijv. dagopvang voor ouderen), maar vaak is dit gebied overstijgend. Daarnaast zijn er verschillende aanbieders voor zorg in de woonservicegebieden. Ook dit kan per gebied verschillen.

4.2 Woonserviceteams

Er zijn in het land vele voorbeelden van gemeenten die, anticiperend op de komende wijzigingen in het sociale domein, actief aan de slag zijn met het opzetten van sociale wijkteams, in allerlei vormen en maten en met verschillende doelen.

In hoofdzaak hebben al deze initiatieven een zelfde doel: een "frontlijnaanpak". Door de frontlijnaanpak komen huishoudens eerder in beeld. Door vroegtijdige ondersteuning in te zetten, die aansluit bij de mogelijkheden van het huishouden en de al bestaande zorg, worden duurdere interventies en escaleerende problematiek voorkomen. Het aantal uithuisplaatsingen, uitkeringen, speciale scholingstrajecten, schuldhulpverlening, ondertoezichtstellingen en criminaliteit nemen daardoor af.

In Wierden spreken we niet van wijkteams maar van woonserviceteams (ws-teams). De landelijke aanpak waarmee geëxperimenteerd wordt is minder geschikt voor een kleine plattelandsgemeente: wij kennen geen probleemwijken. Vandaar dat wij de "frontline aanpak", zoals hierboven beschreven staat, op eigen wijze toepassen met de inzet van woonserviceteams in de woonservicegebieden gericht op het gewone dagelijkse leven in buurten en wijken.

In een ws-team wordt alles op gebied van welzijn, zorg, wonen, woonomgeving en veiligheid besproken. Een team waarbinnen vrijwilligers en professionals met elkaar overleggen en samenwerken. De grootte en samenstelling van het team verschilt en is afhankelijk van de hulp- en zorgbehoefte van het woonservicegebied.

Het zijn vrijwilligers en professionals die afstemmen daar waar een gezamenlijke aanpak noodzakelijk is. Ze komen per woonservicegebied minimaal 4x per jaar bijeen voor afstemming over:

- welzijnsactiviteiten
- stimuleren van eigen kracht en burgerparticipatie
- ondersteunen van mantelzorgers
- de inzet van vrijwilligers
- signaleren van individuele en wijkproblematiek
- aanpakken van signalen op wijkniveau en omzetten in oplossingen.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

Nog niet alle woonservicegebieden hebben een ws-team. Op dit moment zijn er teams in: Wierden Oost, Hoge Hexel, Notter en Zuna. Begin 2014 zijn de eerste overleggen gestart van de teams in Enter, Wierden West/Centrum en Rectum-Ypelo. Omdat nog niet het hele werkgebied is opgedeeld in woonservicegebieden missen we nog enkele gebieden: Wierden Noord, het buitengebied van Wierden en Enter en Enterbroek.

In het kader van de transities is het voor de gemeente nog essentiëler dat we inzetten op de betrokkenheid van de burger. Het doel van het team is wijkbewoners te activeren, te helpen participeren en hun te ondersteunen in hun sociaal en maatschappelijk functioneren. Het team heeft een belangrijke rol in het stimuleren en mogelijk maken van burgerparticipatie.

Aanbevelingen voor 2015-2020

4.3 Woonservicecoördinator

Samenwerking en coördinatie tussen de verschillende professies en bewoners uit de wijk is erg belangrijk. Deze taak wordt ingevuld door de woonservicecoördinator. De coördinator is de spil in het web en is onder andere verantwoordelijk voor de coördinatie van meerdere woonserviceteams, het afstemmen van vraag/aanbod van voorzieningen in de wijk, aanspreekpunt voor de samenwerkingspartners en doorverwijzen van individuele problematiek naar de juiste voorziening. De woonservicecoördinator coördineert de burgerparticipatie en draagt bij aan het versterken hiervan. Of beter gezegd; stimuleert de burgerparticipatie op wijkniveau.

Voor de gemeente fungeert de woonservicecoördinator als signaleerder van trends en ontwikkelingen op wijk en buurt niveau, zowel richting beleid als de gemeentelijke regisseurs.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

In de huidige woonservicegebieden is slechts een coördinator van 8 uur per week voor alle gebieden samen. Aanvankelijk was de 8 uur bedoeld voor Wierden Oost alleen. Om nieuwe teams op te zetten, de bestaande uit te bouwen en te coördineren in zowel de bestaande als de nieuwe gebieden, is uitbreiding van uren noodzakelijk. Van 8 naar 24 uur per week.

In de nota Ouderenbeleid van mei 2013 is om uitbreiding gevraagd van 24 uur. Inhoudelijk heeft de raad ingestemd maar financieel is het afgewezen.

Aanbevelingen 2015-2020

4.4 Partners woonservice

Tijdens de werkconferentie 2 woonservice op 5 november 2013 kwamen de participerende woonservicepartijen (de gemeente, Stichting De Welle, SWWE, ZorgAccent, en Carintreggeland) tot de slotsom ook na het afsluiten van de projectfase eind 2014, door te willen gaan met de zelfde partijen. Het is een slagvaardige en kleine groep die zich verantwoordelijk voelt een constructieve bijdrage te leveren in de samenwerking en het vormgeven aan woonservicegebieden.

Er zijn binnen woonservice vele partijen die samenwerken en geen enkele partij wordt uitgesloten.

Maar de initiërende, sturende en ontwikkelrol blijft bij de partners van woonservice. De gemeente behoudt, mede op verzoek van de deelnemende partners, de regierol.

Wat willen we anders gaan doen in 2015?

We zien voor een aantal partijen een belangrijke rol weggelegd binnen woonservice en willen met hun hierover in gesprek; de huisarts/praktijkondersteuner, kerken en informele zorgorganisaties en de zorgverzekeraar. De kerken en informele zorgorganisaties spelen een belangrijke rol in het gewone dagelijkse leven. Zij behoren tot het sociale netwerk van de mensen die soms een steuntje in de rug nodig hebben. De huisarts/praktijkondersteuner bevindt zich ook dichtbij huis en wordt vaak ingeschakeld door de burger zelf of door zijn sociale netwerk als het even niet meer gaat.

Een zorgnetwerk op gebiedsniveau maakt dat de lijnen kort zijn en signalen sneller opgepakt worden zodat naar oplossingen gezocht kan worden. We willen gaan investeren in een nog betere samenwerking op wijkniveau tussen de huisarts, wijkverpleegkundige, zorginstellingen en het welzijnswerk. Dit kan door opnieuw te kijken naar de taken, verantwoordelijkheden en samenstelling van de woonserviceteams. Omdat de financiering van de wijkverpleegkundigen in deze teams deels vanuit de Zvw (Zorgverzekeringswet) plaatsvindt, zal ook afstemming met de zorgverzekeraar tot stand moeten komen.

Aanbevelingen 2015-2020

2 Werkconferentie woonservice op 5 november 2013 met de leden van de stuurgroep woonservice, projectgroep woonservice en sectorhoofd MO.

4.5 Nieuwe rollen vanuit de gemeentelijk organisatie

Ook de gemeente Wierden bereidt zich voor op de komende veranderingen in het sociale domein. Dit betreft de herziening van de Wmo, de decentralisatie van delen van de AWBZ, de invoering van de Jeugdwet en de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015; en de invoering van het Passend Onderwijs in augustus 2014. Binnen Wierden is nagedacht over de vertaling van deze wettelijke maatregelen naar de lokale situatie en de gevolgen voor de 24.000 inwoners van Wierden, met name de kwetsbaren onder hen. Dit heeft geleid tot de nota Van DENKEN naar DOEN (februari 2014), waarin de sociale visie van de gemeente Wierden is uitgewerkt. Hierin staan twee nieuwe gemeentelijke functies beschreven: woonservice adviseur en regisseur in het zorgloket.

Woonservice adviseur

Bij de gemeente ontstaat de nieuwe functie van gemeentelijk woonservice adviseur die adviseert over de uitvoering van woonservice. Hij innoveert de wijkgerichte dienstverlening en de burgerparticipatie, analyseert de ontwikkelingen in de wijken en adviseert over de besteding, vaststelling en evaluatie van het beschikbare budget voor burgerparticipatie.

Aanbevelingen 2015-2020

Relatie met gemeentelijk regisseur in het zorgloket

Dit is de generalistisch specialist die casusregie voert vanuit het loket. Dit type regie richt zich op de inhoud van de zorg- en dienstverlening in één casussituatie. De gemeentelijk regisseur stemt de zorg en interventies -in nauwe afstemming met de cliënt(systeem), de ondersteunende krachten uit het sociale netwerk en met de verschillende instanties- op elkaar af om zo op inhoud tot één geïntegreerd plan te komen. Ook regisseert deze regisseur dat de verschillende betrokken professionals zich houden aan vastgestelde afspraken.

Het schema op de volgende bladzijde laat zien waar de regisseur zich bevindt in het veld van algemene voorzieningen en professionele ondersteuning. Het schema laat tevens zien hoe de relatie is tussen het gewone dagelijkse leven en het gebruik van algemene voorzieningen ten opzichte van professionele inzet van maatwerkvoorzieningen. De rechter kolom is het domein van woonservice en de linker kolom het domein van professionele ondersteuning. De gemeentelijk regisseur bepaalt wanneer professionele ondersteuning ingezet gaat worden.

5. Financiële vertaling

In het voorliggende hoofdstuk zijn diverse aanbevelingen gedaan om de doelstellingen van woonservice te bereiken. Een groot deel van woonservice kan niet uitgevoerd worden zonder structurele eigen middelen. In dit hoofdstuk geven we inzicht in de verwachte kosten voor het uitvoeren van deze aanbevelingen.

Voor de volledigheid wordt in bijlage 4 inzicht gegeven in de financiën van 2009 tot 2014.

5.1 Begroting 2015 – 2020

In januari 2014 hebben gemeenten een eerste schatting gekregen van het budget dat wordt overgeheveld. Voor de bestaande en nieuwe taken in de Wmo gaat het om circa € 5,2 miljoen voor Wierden. Hieronder valt o.a. het landelijk budget voor sociale wijkteams. Het kabinet investeert 50 miljoen euro in het opzetten van sociale wijkteams binnen gemeenten. Definitieve bedragen zijn nog niet bekend. De inschatting is dat Wierden hiervoor ± € 50.000 in de gemeentebegroting ontvangt.

Op voorhand is niet in te schatten of er binnen de ramingen voor de Wmo in 2015 middelen beschikbaar zijn voor woonservice/ouderenbeleid. Het is niet realistisch te veronderstellen dat dekking kan worden gevonden binnen de rijksmiddelen die worden overgeheveld. Op de budgetten ten behoeve van cliënten wordt op rijksniveau al fors gekort en de rijksmiddelen voor apparaatskosten zullen die ruimte ook niet bieden.

Voor de uitvoering van de aanbevelingen is een totaalbedrag van € 150.000,- nodig. Hiervan wordt voor de inzet van sociale wijkteams € 50.000,- gedekt uit rijksmiddelen. Het saldo nog te dekken is daarom € 100.000,-. Dat betekent dat aan de raad, via de NMB, wordt voorgesteld om hiervoor € 100.000,- structureel beschikbaar te stellen. Na het verschijnen van de meicirculaire 2014 en in de aanloop naar de samenstelling van de gemeentebegroting 2015, zal opnieuw een integrale afweging gemaakt worden.

Tabel: structureel budget vanaf 2015

Thema Structureel

Burgerparticipatie en -initiatieven € 40.000

Woonserviceteams en Woonservice wijk coördinator € 45.000 (conform beleidsnota ouderen)

Communicatie € 5.000

Kwaliteit, innovatie, monitoring van effecten, stimuleren en ondersteuning van burgerparticipatie € 60.000

Gemeentelijke regie woonservice en secretariële ondersteuning P.M.

Totaal € 150.000

5.2 Burgerparticipatie en –initiatieven

Burgerparticipatie

Woonservice is er ter ondersteuning (niet het overnemen) van het normale dagelijkse leven in de wijk. Binnen de woonservicegebieden proberen we wijkbewoners te stimuleren tot een actieve

bijdrage aan de eigen omgeving. Het idee is dat meer sociale samenhang in buurten leidt tot meer onderlinge hulp. Dit doen we door de krachten in de wijk op te zoeken en in te zetten: talentontwikkeling van bewoners en opzetten van netwerken waarin bewoners elkaar ontmoeten en willen ondersteunen.

Burgerinitiatieven

We willen inwoners inspireren en stimuleren om op eigen kracht en door elkaar te ondersteunen zelf tot oplossingen te komen voor een probleem. Dit willen we doen door goede burgerinitiatieven jaarlijks te belonen zodat ze uitgevoerd kunnen worden.

Welzijnsactiviteiten

De basis voor ontmoeting zijn de welzijnsactiviteiten die plaatsvinden in alle wijkontmoetingscentra. Het budget van woonservice wordt aangewend om nieuwe welzijnsactiviteiten op te zetten; denk hierbij aan een startbudget voor bijvoorbeeld aanschaf van een koersbalmat of spelletjes. Voor de deelname aan activiteiten wordt een eigen bijdrage gevraagd. Indien dit niet voldoende is draagt woonservice bij. Daarnaast draagt woonservice financieel bij aan speciale activiteiten zoals bijvoorbeeld in 2013 de gehouden voorleeslunch voor inwoners ouder dan 75 jaar. Vanwege het Jaar van het Voorlezen en de Internationale Dag van de Ouderen was een voorleeslunch georganiseerd.

Buurtschouw met bewoners

Periodiek een buurtschouw houden in de woonservicegebieden maakt dat de woonomgeving geschikt blijft voor ouderen en mensen met beperkingen zodat zij zoveel als mogelijk ook buiten zelfstandig kunnen functioneren.

Per woonservicegebied wordt samen met een aantal inwoners een buurtschouw gehouden. Deze rondgang door de buurten levert een groot aantal punten op waar de gemeente in de openbare ruimte mee aan de slag gaat. Specifiek wordt gekeken of de openbare ruimte voor senioren en mensen met een beperking geschikt is. Om dit goed te kunnen testen, doen ook mensen in een rolstoel en met een scootmobiel mee aan de buurtschouw.

Indicatie totaal voor alle onderdelen: € 40.000 structureel

5.3 Woonservicecoördinator en woonserviceteams

Om een samenhangend aanbod van wonen, zorg, welzijn, woonomgeving en veiligheid te creëren, mede door inzet van de woonserviceteams te coördineren, is het noodzakelijk dat er voor elk woonservicegebied een woonservicecoördinator werkzaam is. In de huidige woonservicegebieden is slechts een coördinator van 8 uur per week voor alle gebieden samen. Aanvankelijk was de 8 uur bedoeld voor Wierden Oost alleen. Om nieuwe teams op te zetten, de bestaande uit te bouwen en te coördineren in zowel de bestaande als de nieuwe gebieden, is uitbreiding van uren noodzakelijk. Van 8 naar 24 uur per week.

Indicatie voor kosten (verwachte inzet woonservicecoördinator voor 24 uur per week):
€ 45.000 structureel

5.4 Communicatie

Uit het communicatieonderzoek dat is gehouden eind 2013 blijkt dat er nog diverse verbeteringen aangebracht kunnen worden in de communicatie. De aanbevelingen gaan grotendeels over de website en daarnaast over het geven van computercursussen en het hebben van voldoende computers in de wijkontmoetingsruimtes. Het merendeel van de aanbevelingen gaan we uitvoeren in 2014. Vanaf 2015 hebben we een structureel bedrag nodig voor het onderhoud van de website en het inzetten van diverse communicatiemiddelen.

Indicatie voor kosten: € 5.000,- structureel

5.5 Kwaliteit, innovatie, monitoring van effecten, stimuleren en ondersteuning van burgerparticipatie

Facilitair

Onder facilitair valt een scala aan uitvoeringskosten die we maken om woonservice mogelijk te maken; het werkbudget. Onder dit werkbudget valt o.a.:

- inhuur van derden voor bijvoorbeeld onderzoek of advies;
- huur, koffie en thee van vergaderruimten voor overleg van klankbordgroepen en woonserviceteams;

- werkmateriaal voor bijvoorbeeld de organisatie van de bewonersbijeenkomsten en trainingen;
- trainingen voor vrijwilligers;
- woonservice materiaal zoals sneeuwschuivers en bezems (scholen en bewoners die voetpaden sneeuwvrij houden bij seniorenwoningen);
- etc.

Indicatie voor kosten: € 8.000,- structureel Lang zult u wonen

We hebben een groep vrijwilligers 'Lang zult u wonen' getraind. Inwoners kunnen zich aanmelden voor een gratis huisbezoek van een vrijwilliger. Vooral nog vinden de huisbezoeken plaats bij bewoners in Notter Zuna (pilot in 2013) en Wierden West (pilot vanaf 2014). We willen Lang zult u wonen uitrollen over alle woonservicegebieden. Hiervoor moet de vrijwilligersgroep uitgebreid worden en getraind. Daarnaast zijn we aangesloten bij de bewustwordingscampagne van de provincie Overijssel 'Lang zult u wonen'. Vanaf 2015 dient dit uit eigen financiële middelen gefinancierd te worden.

Indicatie voor kosten: € 5.000,- structureel Ontmoetingsruimtes

Investeren in de bestaande wijkontmoetingscentra en uitbreiding. De laatste jaren is flink geïnvesteerd in het verbeteren en het toegankelijk maken van de ontmoetingsruimten. Indien nieuwe centra (bestaande gebouwen) nodig zijn, zijn financiële middelen nodig voor het toegankelijk maken van het gebouw. We verwachten dat dit het geval zal zijn in Wierden Noord waar we nu geen wijkontmoetingscentrum hebben.

Indicatie voor kosten: € 2.000,- structureel

Woonservice adviseur voor 24 uur p.w.

De gemeentelijke woonservice adviseur innoveert de wijkgerichte dienstverlening en de burgerparticipatie, analyseert de ontwikkelingen in de wijken en adviseert over de besteding, vaststelling en evaluatie van het beschikbare budget voor burgerparticipatie.

Indicatie voor kosten: € 45.000,- structureel PM

- Gemeentelijke regisseur woonservice
- Secretariële ondersteuning voor organisatie bijeenkomsten, verslaglegging en communicatie naar bewoners.

BIJLAGE 1: Acties en resultaten op hoofdlijnen 2006 – 2014

Wat hebben we gedaan in de eerste fase: 2006 -2009

Participatie bewoners

In de beginfase zijn diverse bijeenkomsten met bewoners gehouden om inbreng van hen te krijgen:

- In januari 2007 zijn op basis van een steekproef inwoners uit de gemeente genodigd voor een interactieve avond. Zij zijn geïnformeerd over het project woonservice en de contouren van de visie op woonservice zijn besproken. De inbreng is verwerkt in de visie.
- Tevens is in januari 2007 een avond belegd met organisaties uit het maatschappelijk middenveld om hen te informeren en de contouren van de visie te bespreken. Hun inbreng is verwerkt in de visie.
- In oktober 2007 zijn twee bijeenkomsten gehouden in Wierden-Oost, dat is gekozen als één van de pilotgebieden. In deze goed bezochte bijeenkomsten zijn bewoners geïnformeerd over de visie en is besproken welke wensen en behoeften men heeft. Deze informatie heeft mede invulling gegeven aan het actieprogramma Wierden-Oost. Mensen die verder willen meedenken over de ontwikkeling van het woonservicegebied in Wierden-Oost, hebben zich aangemeld voor de klankbordgroep.
- In februari 2008 zijn op dezelfde wijze ook twee goed bezochte bijeenkomsten in Enter gehouden.

Klankbordgroepen met bewoners

In de twee pilotgebieden (Wierden-Oost en Enter) is een klankbordgroep bestaande uit bewoners samengesteld (acht tot tien 65-plussers). Zij participeren in de klankbordgroep op persoonlijke titel. De klankbordgroep voedt de Stuurgroep (en werkgroepen) met ideeën en wensen over woonservice, en zij worden ook betrokken om zelf actief te participeren in de ontwikkeling van woonservice en mee uitvoering te geven aan de plannen.

Uitrol naar buitengebieden

De visie woonservice werd begin 2009 'uitgerold' naar Hoge Hexel. De opening van het Kulturhus Hoge Hexel was een goed moment om in januari 2009 een interactieve bijeenkomst te houden met de ouderen van Hoge Hexel. Op basis van de visie woonservice en de inbreng vanuit deze bijeenkomst is in een overleg met Plaatselijk Belang Hoge Hexel, bestuur Kulturhus, Ouderencommissie en de Stuurgroep woonservice een actieprogramma woonservice Hoge Hexel opgesteld dat in diverse werkgroepen verder werd uitgewerkt.

Voor de uitrol van woonservice naar de buitengebieden is subsidie verkregen van de provincie in het kader van het provinciaal Meerjarenprogramma (pMJP). Bij de uitrol naar de buitengebieden werd tevens

de link gelegd met de ontwikkeling van dorpsplannen (woonservice is een specifiek onderdeel van het dorpsplan).

Wonen

- Beleid levensloopbestendig bouwen is opgenomen in Woonvisie; continu aandachtspunt: beleid uitvoeren (afdwingen bij projectontwikkelaars is juridisch lastig); inzichtelijk maken wat de kosten zijn indien niet levensloopbestendig wordt gebouwd.
- Er worden opplusplannen gemaakt voor ouderenwoningen aan Marjoleinlaan, Acacialaan en Irisstraat (SWWE in overleg met gemeente).
- Continu aandachtspunt: voortvarende besluitvorming m.b.t. woningaanpassing; binnen de gemeente wordt de procedure opnieuw onder de loep genomen.
- Woonadviescommissie (WAC) is geïnstalleerd; alle bouwplannen gaan nu voor advies naar WAC.
- WAC heeft in samenwerking met gemeente een folder ontwikkeld over levensloopbestendig bouwen en die is op diverse plaatsen beschikbaar.
- Informatie over wonen, o.a. veilig wonen is verder ontwikkeld en is opgenomen in map 65+.

Woonomgeving

- Vanuit de bijeenkomsten met bewoners zijn veel punten naar voren gekomen m.b.t. de woonomgeving (trottoirs, verlichting, zebrapaden, verkeersdrempels etc). Waar mogelijk zijn hier verbeteringen doorgevoerd, bijv. lantaarnpalen aan de Marjoleinlaan; zebrapad in Enter (Dorpsstraat) en bij Wedervoort; verbetering van trottoirs; helling bij Antoniushof is aangepast, mensen worden aangesproken op overhangend groen over trottoirs, er worden meer bladkorven geplaatst in het najaar,
- Er zijn op diverse plaatsen in Wierden en Enter bankjes bijgeplaatst, op door bewoners aangegeven plaatsen.

Welzijn

- Het Zorgloket vervult een centrale functie m.b.t. informatie en advies over (informele) zorg; het Zorgloket wordt regelmatig onder de aandacht gebracht van inwoners, bijv. via Signaal, De Driehoek. In 2009 wordt nagegaan of / op welke wijze het Zorgloket ook in het Kulturhus Hoge Hexel (en mogelijk andere buurtschappen) beschikbaar kan zijn (bijv. via informatierek).
- In overleg met de gemeente is Stichting De Welle eind 2008 gestart met het project 'Eigen Kracht' waarbij (getrainde) vrijwillige senioren-voorlichters huisbezoeken brengen bij 75-plussers, om hen te informeren over allerhande zaken en behoeften te peilen. Op basis van de resultaten wordt verder beleid ontwikkeld en activiteiten bepaald.
- Stichting De Welle heeft veel welzijnsactiviteiten ontwikkeld en uitgevoerd gericht op ontmoeting.
- Er zijn meer mogelijkheden ontwikkeld voor samen eten: 'Samen tafelen' in het Wedervoort is uitgebreid, in Enter is Samen tafelen en 'Gezellig eat'n met mekaar' gestart (in Antoniushof en Zumpke).
- In overleg met gemeente heeft De Welle een Vrijwilligerscentrale opgezet.
- In 2009 wordt op initiatief van de gemeente de 'blijf mobielbeurs' van ROVO georganiseerd in Wierden (gericht op veilig deelnemen in het verkeer en verschillende vervoerswijzen).
- In 2009 wordt verder nagegaan door de Welle en de gemeente welke mogelijkheden van praktische dienstverlening verder kunnen worden gerealiseerd (bijv. klussendienst).

Zorg

- Basisfuncties (thuiszorg, intramuraal zorg in verzorgingshuis en verpleeghuiszorg) zijn nu voldoende beschikbaar.
- In Wierden-Oost is dagopvang voor ouderen gerealiseerd in het Wedervoort eind 2007 (ZorgAccent).
- Ondersteuning mantelzorg: plannen hiervoor zijn opgenomen in de nota vrijwilligerswerk en mantelzorgbeleid (voorjaar 2009)
- Huishoudelijke hulp: verbeteren continuïteit in de zorg: is continu aandachtspunt voor de betreffende aanbieders.
- Alarmering: is beschikbaar; via bijv. 'Signaal' wordt hier regelmatig informatie over gegeven aan inwoners.
- Er is een bijdrage beschikbaar gesteld voor een hospice dat openstaat voor inwoners van meerdere gemeenten (locatie: Rijssen).

Omzien naar elkaar / sociale infrastructuur

- Samenwerking tussen aanbieders op terrein van woonservice wordt in stand gehouden via de stuurgroep woonservice met een regierol van de gemeente.
- Overleg met bewoners over woonservice: dit is in 2008 gerealiseerd via tweejaarlijks overleg van de stuurgroep woonservice met de klankbordgroepen.
- Jaarlijks overleg met vrijwilligersorganisaties voor afstemming en uitwisseling: op uitvoerend niveau vindt dit overleg plaats (coördinerende rol bij Zorgloket)

Wat hebben we gedaan in de tweede fase: 2009 - 2014

Kwartiermaker (=woonservicecoördinator) en wijkteam (=woonserviceteam)

In het najaar van 2009 is een kwartiermaker gestart. De kwartiermaker heeft als opdracht om de samenwerking tussen wonen, welzijn en zorg gestalte te geven op uitvoerend niveau. De kwartiermaker doet dit samen met het wijkteam dat door de kwartiermaker in verschillende woonservicegebieden is opgezet. Het wijkteam bestaat uit uitvoerende medewerkers van de verschillende deelnemende partijen, zoals de wijkverpleegkundige, buurtbeheerder en de ouderenadviseur. Deze laatste is tevens de kwartiermaker. Al in het eerste jaar van de kwartiermaker en het wijkteam in Wierden Oost zijn 15 hulpvragen door het wijkteam opgepakt. Deze hulpvragen lagen op het terrein van eenzaamheid, activiteiten, verbouwing, allochtone ouderen en veiligheid. Op basis hiervan hebben verwijzingen plaatsgevonden en zijn oplossingen bedacht en uitgevoerd:

- maandelijks informatieve koffieochtenden (Zorgloket, Schoonenberg, valpreventie) in 't Oosterhoes
 - inzet vrijwilligers bij boodschappen
 - uitbreiding uitleen bibliotheek in 't Oosterhoes
 - contacten gelegd met Vluchtelingenwerk
 - stimuleren van goede communicatie tussen SWWE en bewoners
 - kleine klusjes in en om de woning door klussers uit Wierden Oost
-
- jongeren van Stichting De Klup houden hun wekelijkse bijeenkomst in 't Oosterhoes (later is dit verplaatst naar het kantoor van SWWE)
 - vrijwilligers uit de wijk die dagelijks op bezoek gaan bij senioren in de vakantieperiode ter ontlasting van mantelzorgers.

Uitrol woonservice

Inmiddels kent de gemeente Wierden zes woonservicegebieden: Wierden Oost, Enter, Hoge Hexel, Notter Zuna en Rectum Ypelo. In juni 2013 is Wierden West/Centrum toegevoegd als woonservicegebied en in januari 2014 is aan Wierden Oost toegevoegd de Grote Maat en Zuidbroek. Deze gebieden zijn in verschillende stadia van ontwikkeling.

Bijeenkomsten met inwoners

Bij de start van een nieuw woonservicegebied zijn bewonersbijeenkomsten georganiseerd. De hoofdvraag is: 'Wat moet er gebeuren om er voor te zorgen dat u langer in uw eigen woning kunt blijven wonen?' In groepjes werd gesproken over de thema's wonen, zorg, welzijn en woonomgeving. Doel van deze bijeenkomsten zijn:

- Wensen en ideeën vanuit inwoners (65-plussers) van het betreffende woonservicegebied voor welzijnsactiviteiten. Daarbij ook nagaan of mensen zelf een actieve bijdrage willen leveren.
- Wensen en ideeën vanuit inwoners m.b.t. zelfstandig kunnen blijven wonen, ook als men ouder wordt en mogelijk beperkingen krijgt.

De belangstelling onder de inwoners voor deze bijeenkomsten is erg groot. Een voorbeeld hiervan is de startbijeenkomst in juni 2013 in Wierden West waar ruim 180 65-plussers aanwezig waren. De uitkomsten van de bijeenkomsten worden gebruikt voor het opstellen van een actieplan voor dat betreffende woonservicegebied.

Criteria woonservice

We hebben 24 criteria ontwikkeld waaraan we een woonservicegebied kunnen toetsen. Zie bijlage 3. Deze criteria worden gebruikt om van elk woonservicegebied een scan te maken. Uit de scan en de bewonersbijeenkomst volgt een concreet actieprogramma per woonservicegebied. Het ambitieniveau mag per woonservicegebied verschillen.

Ontmoetingsruimtes

Er zijn verschillende wijkontmoetingscentra opgezet. Bestaande gebouwen zijn heringericht tot een wijkontmoetingscentrum en er zijn Kulturhusen gebouwd.

In de gemeente fungeren de volgende gebouwen als wijkontmoetingscentrum:

Buitengebied

- Kulturhus 't Akkerhus in Ypelo
- Kulturhus Hoge Hexel
- Kulturhus Irene in Notter

Wierden Oost

- 't Oosterhoes
- De Eikenlaan

Wierden West en Centrum

- Binnenhof bij Stichting De Welle
- Ontmoetingsruimte 't Kielhoes
- De ontmoetingsruimte van Zorgcentrum Wierden aan de Holtinck
- Het gebouw van het Kreatief Centrum en de Muziekschool aan de Dr. G.H. Beensweg
- Het stichtingsgebouw van Kandjoli.

Enter

- Activiteitencentrum 't Zumpke
- Het Reggedal
- Het Trefpunt
- Recreatiezaal Antoniushof

Toegankelijkheid

Eén van de randvoorwaarden voor meedoen is dat ontmoetingsruimten toegankelijk zijn voor ouderen en mensen met een beperking. Tussen de Hoge Brink (seniorenwoningen) en Het Reggedal (verzorgingshuis) zijn elektrische toegangsdeuren aangebracht. Hierdoor kunnen de bewoners die nog zelfstandig wonen aan de Hoge Brink eenvoudig gebruik maken van de recreatieruimte van Het Reggedal.

Kulturhus Irene, Kulturhus Hoge Hexel, het activiteitencentrum 't Zumpke in Enter, 't Akkerhus en het gebouw van Kandjoli hebben een elektrische toegangsdeur gekregen.

Welzijnsactiviteiten

In diverse ontmoetingsruimten worden welzijnsactiviteiten georganiseerd door vrijwilligers. Denk bijv. aan: spelmiddagen (bv. kaarten, bingo, koersbal), cursussen (o.a. computercursus, kookcursus), creatieve middag (handwerken, bloemschikken), lezingen over diverse onderwerpen, meer bewegen voor ouderen, soos, samen koken en samen eten.

Even de tijd nemen om elkaar te ontmoeten tijdens de maaltijd en een praatje te maken met elkaar. Een goede buur is tenslotte beter dan een verre vriend.

- de tuintjes,
- hulp bij kleine klussen,
- boodschappen ondersteuning en

Welzijnsvragen nemen toe. We zien dat vanuit welzijn de huisbezoeken bij ouderen toenemen. Deze stijging zal door blijven gaan nu mensen langer thuis blijven wonen en meer op zich zelf, de mantelzorger of op de buurt aangewezen zijn. Op diverse plekken merken wij een stijging van het aantal individuele hulpvragen. Bij Stichting Maatwerk komen meer hulpvragen binnen wat betreft:

- eventueel een vrijwilliger die eens mee gaat voor de boodschappen of
- "oppast" wanneer de mantelzorger even weg kan.

Ook komen er steeds vaker hulpvragen binnen voor een "maatje", mensen die zich eenzaam voelen en graag met iemand iets gaan doen of eens een praatje met iemand willen maken. We proberen deze hulpvragen in eerste instantie binnen de wijk op te lossen en indien nodig verwijzen we door.

Vrijwilligers

Woonservice draait met vrijwilligers. Bij alle activiteiten zijn vrijwilligers betrokken die een ondersteunende of trekkende rol hebben. De vrijwilligers worden geworven, ondersteund en aangestuurd door de woonservicecoördinator.

Hoe krijgen wij vrijwilligers? Een goed voorbeeld is een oproep die we hebben gedaan in een behoefte onderzoek naar 't nieuwe Oosterhoes. "Zijn er wijkbewoners die vrijwilliger willen worden in 't Oosterhoes?" Dankzij de oproep in de enquête is in Wierden Oost een nieuwe groep van bijna 20 vrijwilligers die allerlei activiteiten organiseren in 't Oosterhoes. Het merendeel komt uit de 'woonservice-doelgroep' van 65 jaar en ouder.

Met het organiseren van een stagemarkt en het verspreiden van een nieuwsbrief aan alle vrijwilligersorganisaties met actuele informatie over het vrijwilligerswerk proberen wij interesse te wekken voor het vrijwilligerswerk.

Daarnaast is bij werkgevers in onze gemeente een appèl gedaan op verlaters van de arbeidsmarkt om vrijwilligerswerk te doen via het 1000 Seniorenbanenplan.

Het jaar 2011 dat was uitgeroepen tot het Europees Jaar van het Vrijwilligerswerk (EJV) is gebruikt om te vieren dat er al heel veel vrijwilligers zijn, om vrijwilligers in het zonnetje te zetten en om te laten zien wat er allemaal gebeurt aan vrijwilligerswerk.

Het merendeel van de inwoners ging op of rond hun 63e met pensioen. Die leeftijd gaat veranderen naar 67 jaar. Tot op heden werden alle senioren in de leeftijd van 63 en 64 jaar elke twee jaar uitgenodigd voor een bijeenkomst onder het motto: "wat kunnen vrijwilligerswerk en senioren voor elkaar betekenen". Senioren voor Wierden is bedoeld om te snuffelen aan vrijwilligerswerk. Er worden geen "matches" gemaakt.

Klankbordgroepen

De klankbordgroep Enter, klankbordgroep Wierden Oost en klankbordgroep Wierden West/Centrum hebben jaarlijks overleg met de wethouder, projectleider en kwartiermaker. Daar zijn de concrete actieprogramma's besproken. Daarnaast zijn de klankbordgroepen gevraagd mee te denken over bepaalde onderwerpen of actiepunten die worden uitgevoerd, zoals de route voor de buurtschouw. De klankbordgroep leden zijn mee geweest met de buurtschouw. De klankbordgroepen stellen zich kritisch en actief op.

Voor de buitengebieden wordt binnen woonservice samengewerkt met Plaatselijk Belang. Zij zijn de oren en ogen van het buitengebied en is onze gesprekspartner als het gaat om de belangen van de mensen die in het buitengebied wonen.

Communicatie

In 2010 is een communicatieplan geschreven voor de externe communicatie van woonservice. Hierin is vastgelegd wat de communicatiedoelen zijn en welke communicatiemiddelen we gebruiken zoals

folders, activiteitenagenda, de pers en de website.

Er zijn folders ontwikkeld voor Wierden Oost, Enter, Hoge Hexel en Notter Zuna. In de folder wordt uitgelegd wat woonservice is, wat er gebeurt in dit kader, bij wie men terecht kan voor informatie en waar de activiteiten plaatsvinden.

De website woonservice.wierden.nl is ontwikkeld en is in 2011 de lucht in gegaan. Op de website staat alle informatie over woonservice. Nadruk van de site lag in het begin op de activiteiten die worden georganiseerd. In 2013 is gestart om per woonservicegebied niet alleen de activiteiten maar ook de vrijwilligers en informele en zorgorganisaties te benoemen. Hierdoor wordt het voor zowel inwoners als professionele organisaties inzichtelijk welke informele zorg voor handen is binnen de wijk.

Tot slot heeft hebben we eind 2013 een communicatieonderzoek gedaan. De bestaande website Woonservice Wierden informeert de doelgroep van Woonservice over bijvoorbeeld ontmoetingsmogelijkheden en activiteiten. Toen de huidige website ontwikkeld werd, was het de bedoeling dat deze op termijn de (duurdere) traditionele communicatiemiddelen zou vervangen. We willen in kaart brengen wat de behoeften zijn van de doelgroep en welke mogelijkheden er zijn om de huidige website uit te breiden. Ook een bredere inzet van digitale middelen speelt hierin een rol. Dit onderzoek evalueert de meest efficiënte digitale middelen om met ouderen van woonservice te communiceren. Aanbevelingen die gedaan worden zijn:

- Website moet voldoen aan de vraag van de doelgroep.
- Website is op dit moment aanbodgericht, maar moet meer vraaggericht worden.
- Communiceren van serviceaanbod ook via de e-mail (nieuwsbrieven).
- Website Woonservice Wierden meer bekendheid geven. Dit zou kunnen door een campagne of door iedereen een brief te sturen en door te verwijzen naar de website.
- Computercursussen blijven geven, misschien het aantal cursussen verhogen.
- Computers beschikbaar stellen in de buurthuizen/woonservice huizen.
- Informeren of WeHelpen.nl nuttig kan zijn voor de woonservice doelgroep (website voor vraag en aanbod van vrijwilligerswerk).
- Onderzoeken of er een koppeling mogelijk is tussen de Vrijwilligersvacaturebank en WeHelpen.nl of de website van woonservice Wierden.
- Informatie avonden organiseren om mensen kennis te laten maken met een platform als WeHelpen.nl of de vrijwilligersvacaturebank.

Wonen

In 2010 is de woonvisie 2010 -2015 vastgesteld door de gemeenteraad. Hierbij is een belangrijke verbinding gelegd met het project woonservice. Maatregelen die voorgesteld worden in de woonvisie en een directe verbinding hebben met woonservice zijn o.a.:

- Aandacht voor de realisatie van woonzorg arrangementen.

- Gemeente en de corporatie werken vraaggericht in het faciliteren van jonge zorgvragers die kleinschalig willen gaan wonen. Initiatief ligt bij de zorgaanbieders, intermediairs of ouders.
- Aandacht voor gevarieerde wijken c.q. woonservicegebieden en sociale integratie bij realisatie van kleinschalige woonzorg combinaties in de kernen en buurtschappen.

Op excursie naar Noord Limburg waar een bezoek is gebracht aan de wijk Bösdal in Reuver (dorp met zo'n 6.400 inwoners). Deelnemers aan de excursie waren leden van de projectgroep en de stuurgroep woonservice Wierden, vertegenwoordigers van de klankbordgroepen en leden van de Woon Advies Commissie (WAC). Het bezoek aan Reuver heeft geresulteerd in de pilot Lang zult u wonen in Notter/Zuna.

We doen mee aan "Lang zult u wonen", een bewustwordingscampagne primair gericht op oudere inwoners van Overijssel en hun kinderen. Met de inzet van het merk 'Lang zult u wonen' gaan provincie en gemeenten samen aan de slag woningeigenaren ervan te overtuigen hun woning levensloopbestendig te maken. Een terugtrekkende overheid, lastig verkoopbare woningen en de toenemende eigen verantwoordelijkheid van inwoners vragen om een gezamenlijke aanpak.

We hebben een groep vrijwilligers 'lang zult u wonen' getraind. Inwoners kunnen zich aanmelden voor een gratis huisbezoek van een vrijwilliger. De vrijwilliger loopt samen met de bewoner door het huis aan de hand van een checklist. In 2013 is door Tv-Oost opnames gemaakt van zo'n huisbezoek en zijn de inwoner en de vrijwilliger geïnterviewd. In het najaar is het uitgezonden op Tv-Oost.

Welzijn

Het wijkontmoetingscentrum 't Oosterhoes is een plek geworden waar voor iedereen van alles te doen is: van wekelijks koffiedrinken, samen kaarten tot muziek maken. In 2010 is na een kleine verbouwing het wijkontmoetingscentrum gestart in het oude Wedervoort. In 2011 is er een enquête over 't Oosterhoes gehouden. Woningstichting SWWE ging het complex met seniorenwoningen in 't Wedervoort moderniseren. Dit had ook gevolgen voor het wijkontmoetingscentrum 't Oosterhoes. Om te inventariseren wat de toekomstige gebruikers willen, is een enquête uitgezet naar alle huishoudens van Wierden Oost. Mede op basis van deze resultaten is een programma van eisen opgesteld waaraan 't nieuwe Oosterhoes moet voldoen. Medio 2013 was de opening van 't Nieuwe Oosterhoes.

Tijdens NL Doet in 2011 is een jeu de boulesbaan aangelegd bij 't Oosterhoes.

Bij het Kulturhus Hoge Hexel is een jeu de boules baan aangelegd. In de herfst en winter wordt er binnen koersbal gespeeld. Bij mooi weer gaan de mensen naar buiten en spelen jeu de boules.

Er zijn dorpsplannen opgesteld voor Hoge Hexel, Notter Zuna, Rectum Ypelo en Enterbroek. Het doel van het dorpsplan is een door de bevolking gedragen integraal plan met uitvoering gerichte projecten op het:

- sociale,
- culturele,
- economische en
- fysieke terrein.

De projectleider woonservice is betrokken geweest voor het leggen van een verbinding tussen het dorpsplan en activiteiten die vallen binnen het terrein van woonservice.

Er zijn beleidsregels opgezet voor initiatieven voor samen eten. Door alle initiatieven van samen eten dezelfde vorm van subsidie te verstrekken ontstaat gelijkheid. De subsidie betekent een ondersteuning voor een initiatief en dekt die kosten die normaliter niet door vrijwilligers en deelnemers gedragen kunnen worden. De initiatieven voor samen eten zijn:

- Samen Tafelen
- Samen Tafelen is in 2007 gestart. Er werd twee keer per maand samen getafeld. Met ingang van 2009 vindt dit iedere donderdag in 't Oosterhoes plaats.
- Sociaal Eetcafé de Ontmoeting
- De Stichting Sociaal Eetcafé 'de Ontmoeting' is in 2007 gestart en wordt sinds 2008 twee keer per maand op vrijdagavond georganiseerd in de Hervormde Kapel te Wierden.
- Gezellig Eat'n met mekaar
- Gezellig Eat'n met mekaar is in november 2008 van start gegaan in activiteitencentrum 't Zumpke te Enter en vindt twee keer per maand plaats. Dit initiatief is opgezet door Stichting de Welle samen met een aantal leden van de klankbordgroep woonservice Enter.
- Samen Tafelen Enter
- Samen Tafelen Enter wordt 1 keer per maand georganiseerd in de Antoniushof in Enter. Dit is bedoeld voor senioren van de Antoniushof en omwonenden.

Met de opening van de gerenoveerde wijk in 2010 is het startsein gegeven aan het project Samenleven Molukse gemeenschap in de gemeente Wierden. In 2012 waren er drie werkgroepen, "De Schatkamer", "Ouderen" en "Jongeren", actief met het voorbereiden en uitvoeren van concrete activiteiten die bijdragen aan het behoud en versterking van de cultuur en identiteit van de Molukse gemeenschap in Wierden. Het project draagt bij aan de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid, de versterking van culturele kwaliteiten en de bevordering van de sociale samenhang. Het project is in maart 2013 feestelijk afgesloten met een meerdaagse culturele manifestatie.

Met ingang van september 2011 zijn Stichting De Welle en het team Fysio in Enter gaan samen werken. Wekelijks geeft een fysiotherapeut bewegingsles aan een groep senioren. De fysiotherapeut kan naast de bewegingsles tevens signaleren hoe ouderen motorisch bewegen en tips en informatie geven met betrekking tot voorkomen van vallen.

Leerlingen van groep 8 van basisschool de Widerode uit Wierden hebben de sneeuw geruimd bij senioren. De leerlingen hebben zo de woonomgeving van hun burens weer wat veiliger gemaakt. In 2011 heeft de Widerode het plan opgevat om sneeuw te gaan ruimen bij senioren. Vanuit het project Woonservice zijn sneeuwschuivers en bezems ter beschikking gesteld. Niemand minder dan voormalig FC Twente voetballer Ola John bood het materiaal aan. In mei 2012 heeft hij als tegenprestatie voor de actie van de school een voetbalclinic voor de kinderen gegeven.

In juni 2013 heeft de raad de Beleidsnota voor het ouderenbeleid 2014-2020 vastgesteld. Daarin zijn aanbevelingen gedaan om ervoor te zorgen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig en zelfredzaam blijven. Van belang is om meer te kijken naar wat ouderen wel kunnen naast wat ze niet meer kunnen. Ook willen we preventieve maatregelen die het beroep op ondersteuning verminderen versterken.

Met het organiseren van een stagemarkt, het verspreiden van een nieuwsbrief aan alle vrijwilligersorganisaties met actuele informatie over het vrijwilligerswerk en het organiseren van de Dag van de Mantelzorg wordt uitvoering gegeven aan het Werkplan Vrijwilligersbeleid en mantelzorgondersteuning. Het Werkplan Vrijwilligersbeleid en mantelzorgondersteuning is geëvalueerd en bijgesteld.

Bij werkgevers in onze gemeente wordt een appèl gedaan op verlaters van de arbeidsmarkt om vrijwilligerswerk te doen via het 1000 Seniorenbanenplan.

Het uitvoeren van het project steuncirkels van Stichting Vrijwillige Thuiszorg Overijssel.

Zorg

Het consultatiebureau voor ouderen (CbO) is in het 2010 gestart in 't Oosterhoes. Het consultatiebureau functioneert als een soort voorportaal voor alle partijen op het terrein van wonen, welzijn en zorg.

Huisbezoek ouderen. 'Senioren Op Eigen Kracht' is bedoeld om eenzaamheid te voorkomen en zelfredzaamheid te stimuleren. Het project wordt uitgevoerd door seniorenvoorlichters van Stichting De Welle. De seniorenvoorlichter komt bij ouderen op huisbezoek en gaat met hen in gesprek over zaken die voor de mensen van belang zijn, bijvoorbeeld vrijetijdsbesteding, gezondheid en sociale contacten. Door de huisbezoeken kunnen problemen tijdig worden gesignaleerd, zodat erger wordt voorkomen. We zien dat de huisbezoeken bij ouderen toenemen. Deze stijging zal door blijven gaan nu mensen langer thuis blijven wonen en meer op zich zelf, de mantelzorger of op de buurt aangewezen zijn.

We hebben de afgelopen jaren 20 AED's geplaatst: Enter 4, Hoge Hexel 3, Notter/Zuna 2, Rectum/Ypelo 2 en Wierden 9. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van deze AED's, met name voor de vervanging van elektroden en batterijen. Gemiddeld wordt de gemeente eens per 2 maanden door HartslagNu gewaarschuwd dat de AED wordt gebruikt. Naast bovengenoemde AED's worden er nog 20 AED's door bedrijven/particulieren beheerd. Er staan voldoende vrijwilligers als lekenhulpverlener bij HartslagNu geregistreerd.

Woonomgeving

Per woonservicegebied wordt samen met een aantal inwoners, medewerkers van de deelnemende partijen van woonservice een buurtschouw gehouden. Deze rondgang door de buurten levert een groot aantal punten op waar de gemeente in de openbare ruimte mee aan de slag gaat. Specifiek wordt gekeken of de openbare ruimte voor senioren en mensen met een beperking geschikt is. Om dit goed te kunnen testen, doen ook mensen in een rolstoel en met een scootmobiel mee aan de buurtschouw. Tijdens de rondgang komen allerlei zaken aan het licht. Ten eerste punten op het gebied van het onderhoud, zoals losliggende of verzakkende stoeptegels, verkeerspaaltjes die de doorgang

belemmeren voor een rolstoelgebruiker, enz. Deze zaken worden snel opgepakt. Andere zaken kosten wat meer tijd; dan gaat het om de herinrichting van de openbare ruimte: bijvoorbeeld het aanbrengen of herstellen van inritvoorzieningen voor rolstoelgebruikers. Tot slot worden ook zaken geconstateerd

op het gebied van handhaving. Denk hierbij aan het parkeren van auto's op de stoep, uitstallingen en reclameborden en de begroeiing van particuliere tuintjes waardoor de doorgang op het trottoir wordt belemmerd. De gemeente pakt deze zaken op, eventueel in overleg met de politie.

In de buurtschappen worden geen buurtschouwen georganiseerd maar vindt overleg plaats met de klankbordgroepen en worden signalen over de woonomgeving opgepakt door de gemeente.

In 2013 is de pilot wijkbeheerplan Wierden Oost gestart. De gemeente en SWWE willen samen een betere leefbaarheid van de woonomgeving realiseren op een vernieuwende manier. Dit doen we door integraal naar leefbaarheid te kijken en de burger inspraak te geven over de leefbaarheid in de eigen wijk. We laten hierbij niet alleen de technische aspecten meewegen voor het beheer van de openbare ruimte, maar geven ook de burger inspraak.

BIJLAGE 2: Trends en (demografische) ontwikkelingen sociale domein

Strategische visie gemeente Wierden

In het coalitieakkoord 2014-2018 van het college van Wierden is een aantal kernpunten genoemd dat betrekking heeft op het sociale domein:

- Mensen zullen veel meer zelf moeten doen. In het sociale domein staat "participatie" (meedoen in de maatschappij) centraal. Het krijgen van zorg is niet meer zo vanzelfsprekend: in eerste instantie moet je zelf je problemen oplossen. Het streven is naar een efficiënte zorg, waarbij de mens centraal staat
- Wij voelen ons verantwoordelijk voor de zwaksten in de samenleving.
- De mens staat centraal in het sociale domein; niet de regeling en bijbehorend bedrag. Mensen aan de onderkant van de samenleving moeten participeren en waar dat kan vrijwilligerswerk doen. Maar niet "tot het gaatje"; er moet per persoon maatwerk geleverd kunnen worden.
- Het begrip "participatie" kent ook een andere uitleg. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het betrekken van inwoners bij of het verantwoordelijkheid geven voor hun woonomgeving. Maar ook het stimuleren van initiatieven die vanuit de samenleving ontstaan.
- Door afspraken met mantelzorgers en vrijwilligers en met de inzet van professionals daar waar nodig zetten wij in op zorg en ondersteuning dichtbij. De centrale doelstelling is kwaliteit van leven.
- Het risico van langer zelfstandig wonen, is vereenzaming. Dit moeten we tijdig signaleren en voorkomen. Daarbij hebben naast de gemeente tal van organisaties en vrijwilligers een taak. Uitbreiding van de woonservice, stimuleren van levensloopbestendig wonen, stimuleren van sport voor ouderen, ondersteunen van voorzieningen als Tafeltje Dekje, kookgroepen en dagbesteding is onze taak.
- Woonservice wordt structureel gemaakt.

Demografische ontwikkelingen

Ouderen

Op 1 januari 2013 had de gemeente Wierden 23.808 inwoners. Hiervan is ruim 17% ouder dan 65 jaar³. In de volgende tabel wordt een prognose gegeven van het aantal ouderen in de gemeente Wierden van 65 jaar en ouder⁴.

Tabel: prognose bevolkingsopbouw gemeente Wierden, periode 2013-2020, CBS, juli 2013

In 2015 is het verwachte inwonertal 24.000, waarvan er 4.400 ouder zijn dan 65 jaar (ruim 18%); in 2019 24.200 inwoners, waarvan er 5.100 ouder zijn dan 65 jaar (ruim 21%).

Kerngetallen woonservicegebieden

Tabel 1 geeft een overzicht van de woonservicegebieden die reeds zijn opgezet. De fase waarin deze gebieden zich bevinden verschilt. Hierdoor varieert de mate van coördinatie en het aanbod van voorzieningen.

3 Statisch overzicht: Bevolking naar leeftijd per 1 januari 2013
4 Bron Statline CBS.nl

Tabel 1: overzicht bestaande en geplande woonservicegebieden

Woonservicegebied (datum start WS-gebied)	Totaal inwoners 2014	Aantal 65-plussers 2014	Aantal Wmo aanvragen (65+) 2013
Wierden-Oost (2008 en uitbreiding in 2014)	4724	1.091	15
Enter (2008)	5.436	988	202
Hoge Hexel (2009)	951	139	13
Notter Zuna (2011)	681	137	9
Rectum-Ypelo (2012)	523	95	1
Wierden-West /Centrum (2013)	3.648	893	184
Wierden Noord*	4.936	587	109
Enterbroek*	780	144	6
Buitengebied dat nog niet is toegewezen aan een ws-gebied*	1.588	258	11
Totaal	23.921	4.472	550

*maakt in 2014 nog geen onderdeel uit van een woonservicegebied

Wierden Noord, buitengebied Wierden en Enter en Enterbroek zijn nog geen woonservicegebieden en hebben totaal circa 7.304 inwoners. Ook in deze gebieden zal het aantal inwoners van 65 jaar of ouder toenemen, waarmee het totaal op circa 5.000 inwoners van 65 jaar of ouder in 2020 brengt.

Veranderingen sociale domein

Het Rijk decentraliseert per 1 januari 2015 een groot aantal taken binnen het sociale domein naar de lokale overheid. De drie decentralisaties (ook wel transities genoemd) betreffen de jeugdzorg, de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) en participatie. Het Rijk beoogt daarmee de hulpverlening dichterbij de burger te brengen met minder regeldruk en eenvoudiger regels. Door het te decentraliseren gaat het Rijk er vanuit dat het ook goedkoper kan.

Wij bereiden de decentralisaties in samenhang voor. En dat is een hele uitdaging. Niet alleen komen er nieuwe taken op ons af, de bezuinigingen zijn fors. Wij moeten dus meer gaan doen met minder geld. En dat betekent keuzes maken: wat doen we wel en wat doen we niet (meer) of anders. Maar er zijn ook kansen. Voor het eerst krijgt één partij zeggenschap over praktisch het hele sociale domein. De decentralisaties maken het ons mogelijk dwarsverbanden te leggen tussen de domeinen welzijn, (jeugd)zorg, werk, inkomen en onderwijs.

Tekening: samenhang decentralisaties

Wet maatschappelijk ondersteuning

De veranderingen in de Wmo maken deel uit van het grotere geheel van veranderingen in de langdurige zorg. De visie is dat de samenleving mensen de mogelijkheid moet bieden om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leven, meer gelijke deelname en meer eigen regie. Wie ondersteuning nodig heeft krijgt die zoveel mogelijk dichtbij, in de eigen leefomgeving. Dit betekent dat mensen eerst zelf of met hun sociale omgeving een oplossing moeten vinden voor hun behoefte aan ondersteuning. In tweede instantie kan men een beroep doen op de gemeente (via de Wmo) en/of op de zorgverzekeraar. Voor mensen die echt niet (meer) in hun thuisomgeving kunnen wonen is straks zorg beschikbaar via de Wet langdurige zorg (Wlz).

In het tweede kwartaal 2014 komt meer duidelijkheid over de definitieve tekst van de Wmo en de andere wetgevingen. De Wmo, Jeugdwet, Participatiewet, Zorgverzekeringswet (Zvw) en Wet langdurige zorg (Wlz) zullen op elkaar moeten aansluiten. De globale verdeling tussen de wetgevingen ziet er als volgt uit:

- De Wlz richt zich op intramurale, zware zorg;
- De Zvw is voor behandeling, thuisverpleging, wijkverpleging;
- De Jeugdwet behelst alle zorg tot 18 jaar;

- En de Nieuwe Wmo is er voor begeleiding, dagbesteding, participatie.

In de nieuwe Wmo 2015 komt daar een aantal taken en klantgroepen bij: de begeleiding bij de participatie en zelfredzaamheid van mensen met een beperking, de dagbesteding, het organiseren van Kortdurend Verblijf (logeerhuis, respijtzorg), ADL-ondersteuning (=algemene dagelijkse levensverrichtingen) en het Begeleid Wonen gericht op participatie.

Binnen deze ondersteuningsvormen is er nog een grote diversiteit aan ondersteuningsvragen en klantgroepen. Het gaat bijvoorbeeld om mensen met psychische problematiek, mensen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, mensen met een zintuiglijke beperking of mensen met dementie.

Extramuralisering zorgzwaartepakketten

Ook de ouderenzorg verandert ingrijpend. Het kabinet heeft besloten tot extramuralisering van de AWBZ. Wat betekent dat ouderen, mensen met een verstandelijke beperking of GGZ-problematiek zo lang mogelijk thuis moeten blijven wonen. Alleen mensen die het zelfstandig echt niet meer redden, krijgen nog een indicatie voor het verpleeghuis.

De ZZP's (zorgzwaartepakketten) 1 t/m 3 (en later mogelijk ook ZZP 4) gaan uit de AWBZ. Ook deze budgetten gaan naar de gemeenten. Het gaat weliswaar om veel geld, maar de zorg en begeleiding voor ouderen kost ook veel geld.

De extramuralisering is geen onderdeel van de decentralisatie, maar door de samenloop met de decentralisatie AWBZ is de veranderopgave voor gemeenten wel extra gecompliceerd.

Maatregelen Hulp bij het Huishouden

In 2015 krijgen gemeenten 40% minder budget voor de HH. In de concept tekst van de Wmo 2015 is voor 2015 geen overgangsrecht voor de HH-cliënten opgenomen. Dat betekent dat gemeenten hier zelf maatregelen moeten nemen om de bezuiniging in 2015 te kunnen opvangen, daarbij de wettelijke eisen met betrekking tot de overgangstermijnen respecterend.

Maatregelen Beschermd Wonen

De doelstelling is om voor mensen in een beschermde woonvorm het leven daar waar mogelijk te normaliseren en weer in staat te stellen zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving. Mensen in een beschermde woonvorm hebben primair behoefte aan structuur en begeleiding en voor hen is de nabijheid van een arts niet – meer – noodzakelijk. Het kabinet kiest er dan ook voor om beschermd wonen (nu bekostigd met zorgzwaartepakketten C) vanaf 2015 onder te brengen in de Wmo 2015. De (centrum)gemeenten kunnen hun taak als regisseur op het terrein van huisvesting, inkomen, participatie en begeleiding oppakken en een integraal aanbod verzorgen. Zo bieden we deze doelgroep kansen op participatie. Uiteraard krijgen mensen in een beschermde woonvorm de noodzakelijke ambulante behandeling vergoed uit de Zvw, net zoals nu het geval is. Door beschermd wonen onder te brengen in de Wmo, wordt voorkomen dat het hele leven van iemand die geestelijke gezondheidszorg nodig heeft, wordt gemedicaliseerd.

Feiten en cijfers AWBZ en Wmo

De doelgroep van de Wmo is heel breed. Het gaat in principe om alle inwoners van Wierden die enige vorm van ondersteuning nodig hebben om te kunnen participeren en zelfredzaam te zijn. Nu al komen verschillende groepen mensen met een beperking (aangeboren, niet aangeboren, fysiek, psychisch etc.) voor individuele voorzieningen naar de gemeente.

Tabel individuele verstrekkingen zorg in 2013

Aantal in 2013	Bedrag in 2013
Huishoudelijke hulp	839 personen
(113842 uren)	€ 2.017.701,--
Rolstoelen	79 personen € 103.442,--
Woonvoorzieningen	116 personen € 194.032,--
Vervoersvoorzieningen	90 personen € 122.953,--
Vervoer/regiotaxi	872 pashouders
(Gem. gebruik 200 pashouders per maand en totaal 35357 zones per jaar)	€ 215.306,--
Totaal	1996 personen € 2.653.434,--
Af) inkomsten uit eigen bijdrage via CAK	€ 517.948,--
Totaal	1996 personen € 2.135.486,--

Nieuw is de groep mensen die nu een vorm van AWBZ begeleiding en kortdurend verblijf heeft. In Wierden hadden op 1 juli 2013 245 mensen een vorm van begeleiding (groepsbegeleiding en individuele begeleiding) in het kader van de AWBZ (peildatum 1 juli 2013). Van kortdurend verblijf werd op de

peildatum geen gebruik gemaakt. Wel door de jeugd (10 cliënten) maar die vallen vanaf 1 januari 2015 onder de jeugdzorg.

Van deze groep is 70% ouder dan 65 jaar en de grootste leeftijdscategorie 75-84 jaar is (35%).

Uit onderstaande tabel blijkt dat in de gemeente Wierden de groep cliënten met de dominante grondslag Psychiatrische aandoening/ziekte (60 pers.) en Somatische aandoening/ziekte (55 pers.) beide op 1 juli 2013 het grootst was. Een cliënt kan nu alleen aanspraak maken op AWBZ-zorg als voor hem een grondslag kan worden vastgesteld. Dit is een aandoening, beperking of handicap waardoor de cliënt kan zijn aangewezen op zorg. Er zijn zes grondslagen.

Tabel: Aantal cliënten met een geldige indicatie voor extramurale AWBZ zorg met Begeleiding in de gemeente Wierden naar dominante grondslag

Dominante grondslag Aantal 1 juli 2013
Somatische aandoening / ziekte 0 – 64 jaar
65 – 74 jaar
75 jaar en ouder
10
5
30
Psychogeriatrische aandoening/ziekte 25
Psychiatrische aandoening/ziekte 60
Lichamelijke handicap 25
Verstandelijke handicap 50
Zintuigelijke handicap 5
Totaal 245

Op 1 juli 2013 heeft de gemeente Wierden 290 cliënten met een verblijfsindicatie in een intramurale instelling, waarvan het merendeel (ongeveer 215 cliënten) over een ZZP Verpleging en Verzorging beschikt. Van deze cliënten hebben ongeveer 67 cliënten een ZZP die vanaf 1 januari 2015 niet meer geïndiceerd wordt. Deze cliënten kunnen in de intramurale setting blijven maar nieuwe cliënten, die in de toekomst een lage verblijfsindicatie willen aanvragen komen hier niet meer voor in aanmerking en zijn straks aangewezen op ondersteuning via de gemeente.

Wijkteams en wijkverpleging

Het kabinet investeert 50 miljoen euro in het opzetten van sociale wijkteams binnen gemeenten. Hiermee kan de ondersteuning uit het gemeentelijk sociale domein afgestemd worden op het medische domein. Ook stelt het kabinet 200 miljoen ter beschikking voor de inzet van wijkverpleegkundigen. Deze zorg kan alleen succesvol worden ingezet als verzekeraars, gemeenten en zorgverleners afspraken maken over de invulling hiervan.

Conclusies en aanbevelingen

Het Rijk geeft gemeenten steeds meer taken en verantwoordelijkheden, die we met minder geld dan voorheen moeten uitvoeren. Het kabinet wil taken en verantwoordelijkheden op de beleidsterreinen van werk/participatie, inkomen, zorg en Jeugdzorg aan de gemeenten overdragen. De achterliggende gedachte is dat gemeenten dichterbij de burger staan en meer maatwerk kunnen leveren door taken in samenhang te organiseren. Volgens het kabinet moet het credo '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur' het uitgangspunt voor de decentralisaties vormen. Met de nieuwe maatregelen worden de aanspraken beperkt, dienstverlening wordt versoberd en meer gericht op waar ze het hardste nodig is en gaat vallen onder de Wmo. Mensen moeten het straks zelf (en/of) met hun omgeving gaan regelen. Alleen diegenen die daarin echt niet slagen (en die ook geen geld hebben) kunnen bij de gemeenten terecht.

De verantwoordelijkheid van de gemeenten voor deze nieuwe zorgtaken heeft als gevolg dat er voor de gemeente nieuwe samenwerkingspartners bijkomen. Naast de partijen die op dit moment de extramurale AWBZ zorg leveren zullen ook de huisarts en de wijkverpleegkundige een andere, belangrijke rol gaan spelen. Dit betekent dat het netwerk van partijen die betrokken zijn bij de zorg

en ondersteuning heringericht moet worden.

De huidige samenwerking tussen de huisarts, wijkverpleegkundige, zorginstellingen en het welzijnswerk moet binnen de woonservicegebieden verder uitgebouwd moet worden. Dit kan door het inrichten van woonserviceteams (landelijk ook wel wijkteams genoemd).

Samenwerking en coördinatie tussen de verschillende disciplines is hier erg belangrijk. Deze taak kan worden ingevuld door de woonservicecoördinator.

1 BIJLAGE 3: Criteria Woonservice gemeente Wierden

criterium Doelgroep Opmerking

Wonen

1. Bij woningbouw en –verbouw biedt gemeente Wierden kosteloos en vrijblijvend advies over de levensloopbestendigheid, bruikbaarheid, toegankelijkheid en (sociale) veiligheid van woningen. Dit gebeurt door de Woon Advies Commissie (WAC). Alle inwoners
2. Voor senioren worden voldoende woningen gebouwd (periode 2010-2020) conform woonvisie 2010-2015. Dit betreft huur en koopsector. Ouderen In woonvisie 2010-2015 wordt dit aanbevolen. Aantallen zijn nog niet duidelijk
3. Voor mensen met een beperking worden voldoende woningen gebouwd (periode 2010-2020) conform woonvisie 2010-2015. Dit betreft huur en koopsector. Mensen met een beperking In woonvisie 2010-2015 wordt dit aanbevolen. Aantallen zijn nog niet duidelijk
4. Toevoegen nultredenhuurwoningen in de diverse prijsklassen, met name op inbreidings- en herstructureringslocaties, conform woonvisie 2010-2015. Ouderen In woonvisie 2010-2015 wordt dit aanbevolen. Aantallen zijn nog niet duidelijk
5. Een woonservicegebied is een gebied waar jong en oud, gezonde mensen en mensen met functiebeperkingen, door elkaar wonen. Alle inwoners woonservicegebied
6. Huurwoningen van SWWE worden levensloopbestendig gebouwd/verbouwd. Alle inwoners Woonomgeving
7. Vervoer van deur tot deur is op afspraak/afroep beschikbaar Ouderen en mensen met een beperking
8. In een woonservicegebied zijn in overleg met bewoners belangrijke loop- en fietsroutes aangewezen en toegankelijk en veilig gemaakt:
 - trottoirs (rolstoelgeschikt)
 - zebrapaden
 - verlichting
 - bankjes en zitplaatsen
 - schoolomgeving Alle inwoners woonservicegebied
9. In een woonservicegebied zijn verkeersdrempels en plateaus goed begaanbaar voor scootmobielen. Ouderen en mensen met een beperking Verkeersveiligheid staat als een kernpunt genoemd in het nieuwe collegeprogramma.

criterium Doelgroep Opmerking

10. In een woonservicegebied zijn winkels voor de dagelijkse levensbehoeften. Indien dit niet mogelijk is, is er een goede haal en brengvoorziening. Ouderen en mensen met een beperking

Welzijn

11. Een seniorenvoorlichter is beschikbaar voor informatie en advies tijdens huisbezoeken.
 - Iedereen vanaf 75 krijgt een huisbezoek
 - Op aanvraag een huisbezoek voor 55+ers
 - Actieve toeleiding naar activiteiten of ondersteuning Ouderen
12. Kwetsbare doelgroepen in een woonservicegebied worden opgespoord en indien mogelijk vindt maatwerk plaats van activiteiten Alle inwoners woonservicegebied
13. In een woonservicegebied is een integrale programmering van welzijnsactiviteiten binnen bestaande verbanden. Deze wordt jaarlijks vastgesteld na raadpleging met de klankbordgroep. Alle inwoners woonservicegebied , in het bijzonder voor ouderen en mensen met een beperking Heldere formulering van het doel van de activiteit:
 - doel/waarom
 - voor wie
 - minimaal aantal deelnemers
 - bedoeld voor bewoners woonservicegebied of breder
 - inzet van vrijwilligers.

1x per 2 jaar meting naar behoefte en tevredenheid.

Uitvoerende organisaties werken samen: afstemming en aanvullend op elkaar.

14. Een servicedienst is beschikbaar voor kleine klusjes, administratieve hulp en vervoer. Ouderen en mensen met een beperking
15. Een woonservicegebied heeft minimaal 1 ontmoetingsruimte voor welzijnsactiviteiten. Alle bewoners woonservicegebied Waar mogelijk gebruik maken van bestaande accommodaties.
16. Er is een netwerk van vrijwilligers in een woonservicegebied, dat wordt ondersteund door een professional. Ouderen en mensen met een beperking In een aangewezen nieuw woonservicegebied wordt extra

criterium Doelgroep Opmerking

ondersteuning ingezet om netwerk van vrijwilligers op te zetten.

17. In een woonservicegebied kunnen inwoners binnen de bestaande verbanden signalen kwijt over sociale veiligheid. Alle bewoners woonservicegebied

18. Per woonservicegebied is er ten minste één bekend gezicht naar buiten en desgewenst ook een wijkteam. Ouderen en mensen met een beperking

Zorg

19. In een woonservicegebied kan 75% van de huishoudens benoemen waar ze zorg kunnen krijgen door informatievoorziening middels:

- zorgloket

- (kabel)krant

- Tv uitzending met zorgthema's. Alle inwoners woonservicegebied

20. In een woonservicegebied is acute (Awbz)zorg volgens richtlijnen beschikbaar binnen

24 uur Alle inwoners

woonservicegebied

21. In een woonservicegebied is er de mogelijkheid om een beroep te doen op 24 uren alarmopvolging en 24 uren zorg op afroep (binnen 20 minuten beschikbaar) Alle inwoners woonservicegebied met alarmerings- contract

22. In een woonservicegebied is ondersteuning van mantelzorgers door informatie en uitwisselingsbijeenkomsten en individuele ondersteuning. Alle mantelzorgers

23. Gemeentebreed zijn kleinschalige woonzorgvormen aanwezig, conform woonvisie 2010-2015. Ouderen en mensen met een beperking In woonvisie 2010-2015 wordt dit aanbevolen. Aantallen zijn nog niet duidelijk

Algemeen

24. Elk woonservicegebied heeft een klankbordgroep bestaande uit een vertegenwoordiging van de inwoners van dat gebied. Alle inwoners woonservicegebied maar in ieder geval ouderen en mensen met een beperking

BIJLAGE 4: Financiën 2008 – 2014

Tabel: budget woonservice 2008-2014

Eerste fase project Tweede fase project

2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014

pMJP middelen

woonservice buitengebied €42.667 €42.667 €14.666 -- -- --

Bijdrage provincie prestatieafspraken

wonen €62.000 €62.000 €62.000 €62.000

Gemeentelijke bijdrage €75.000

(uit de Wmo middelen

HH) €75.000 €60.000 -- €13.000 €13.000 €13.000

Totaal €75.000 €117.667 €102.667 €76.666 €75.000 €75.000

Bijdrage provinciaals Meerjarenprogramma (pMJP)

In het kader van pMJP is voor woonservice in het buitengebied voor de jaren 2009-2011 in totaal €100.000 subsidie toegekend. Een voorwaarde voor deze subsidie is cofinanciering door de gemeente. De provincie heeft voor de pMJP als eis dat we dit bedrag gebruiken voor:

a. proceskosten,

b. opstellen masterplan en

c. max. 50% van subsidie kan worden aangewend voor eenmalige activiteiten en kosten die zijn gelieerd aan het proces. Het mag niet gaan om fysieke kosten in steen.

Bijdrage en prestatieafspraken Provincie voor 2010-2015

De provinciale bijdrage prestatieafspraken wonen is tot 1 januari 2015. Voor dit budget voeren wij het uitvoeringsprogramma "Woonservice Wierden 2011 – 2014" uit. De provincie stelt aan deze subsidie strikte eisen waaraan het besteed moet worden. De provincie heeft voor de prestatieafspraken als eis dat dit bedrag gebruikt wordt voor:

- a. maximaal 10 % proces
- b. maximaal 25 % welzijnsactiviteiten
- c. 65 % fysiek.

Bijdrage gemeente

Van 2012 t/m 2014 is de begroting van woonservice aangevuld met jaarlijks € 13.000,-. Hiervoor zijn voornamelijk welzijnsactiviteiten gefinancierd.

In de eerste en tweede fase is het woonservice budget als volgt besteed:

Tabel: werkelijke uitgaven woonservicebudget

Eerste fase project Tweede fase project

Thema 2008 2009 2010 2011 2012 2013 totaal

Woonservicecoördinator -- € 22.689 € 18.471 € 18.144 € 15.252 € 21.211 € 95.767

Welzijnsactiviteiten € 891 € 5.872 € 6.929 € 8.661 € 7.319 € 7.405 € 36.186

Communicatie € 3.174 € 8.971 € 18.241 € 11.081 € 4.681 € 536 € 43.510

Proces en organisatie € 33.120 € 36.872 € 450 € 5.397 € 6.193 € 23.843 € 72.755

Ontmoetingsruimtes -- -- € 1.131 € 10.471 € 75.626 € 23.951 € 111.179

Buurtschouw € 7.920 -- € 5.301 € 1.357 € 4.915 € 16.975 € 28.548

Individuele voorzieningen

Bijdrage hospice € 9.893

€ 20.000

--

--

--

--

--

--

Totaal € 75.000 € 74.404 € 50.523 € 55.110 € 113.987 € 93.921 € 462.945